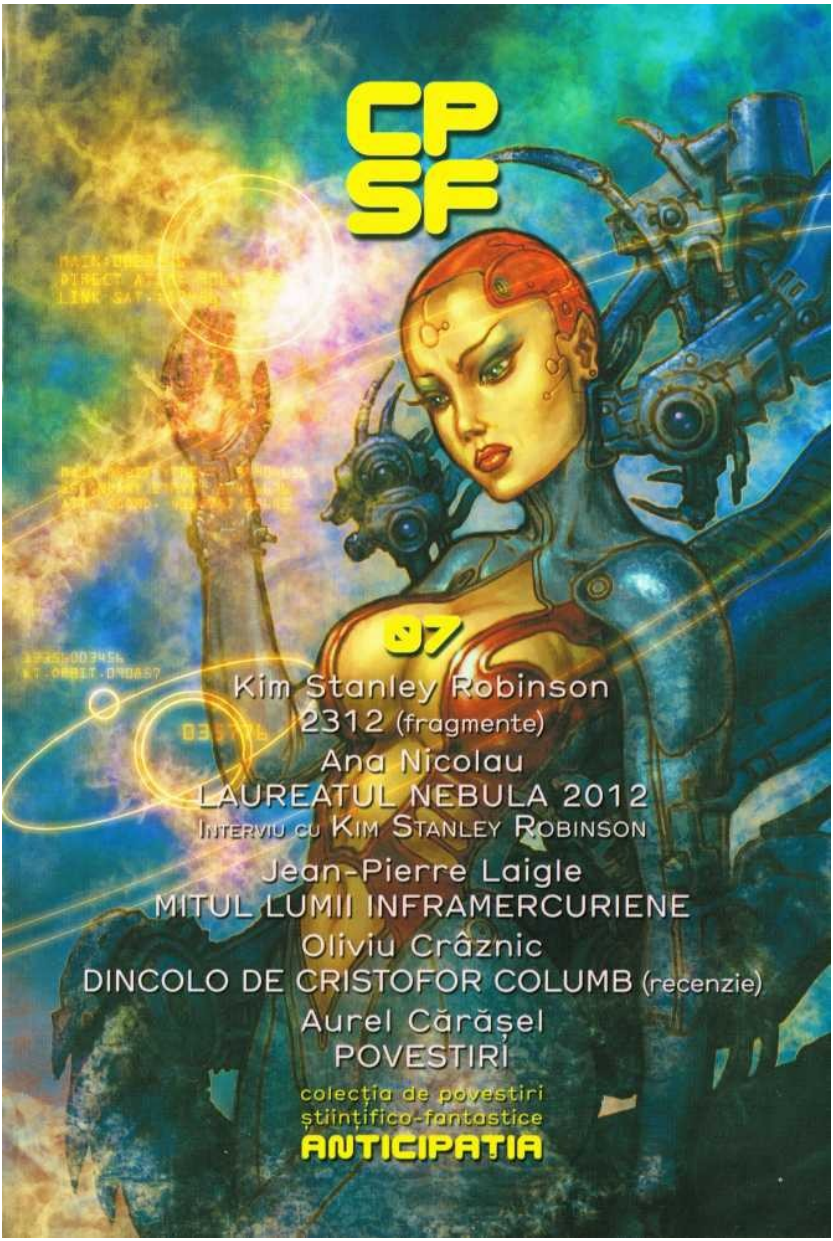
CP
SF
07
Kim Stanley Robinson
2312 (fragmente)
Ana Nicolau
LAUREATUL NEBULA 2012
Interviu cu Kim Stanley Robinson
Jean-Pierre Laigle
MITUL LUMII INFRAMERCURIENE
Oliviu Crâznic
DINCOLO DE CRISTOFOR COLUMB (recenzie)
Aurel Cărășel
POVESTIRI
colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA

6/2013/CPSFA07/serie nouă

Kim Stanley Robinson
2312

„Când plonjorul solar s-a apropiat de orbita lui Vulcan, imaginea de pe ecranul interior reprezenta soarele sub forma unui cerc roșu, iar Vulcanoizii ca pe un șirag nu foarte des de puncte galben-intens, care trecea peste cercul roșu și în exteriorul său. Liniile verzi reprezentau lumina laser care radia din punctele galbene spre periferia imaginii. Soarele era masiv în toate reprezentările. Părea un dragon uriaș și înfocat, totuși ei continuau să zboare într-acolo – îndrăznet, nesăbuit – era prea aproape ca să te simți în largul tău. Era o transgresiune care avea să fie pedepsită cu siguranță. Pe ecran, semăna cu o inimă roșie care ardea; textura granulată a părților superioare ale celulelor convective părea țesut muscular tăiat transversal pe fibră."

Jean-Pierre Laigle
MITUL LUMII INFRAMERCURIENE

„SF-ul pare să fi abandonat definitiv ideea unei planete inframercuriene, scenă a aventurilor exotice sau poartă deschisă spre misterele universului. Asemenea lui Mercur, cu care a împărțit multă vreme anumite specificități, adesea aprobate, uneori în mod eronat, de astronomia oficială, Vulcan simbolizează o extremă a naturii și numeroasele ei manifestări fizice și psihologice. Iar caracterul ei mitic o face și mai adecvată acestei descrieri decât alte planete."

cpsfa.ro
anticipatia.com

ISSN 1220-8620
00007
9 771220 862006

Kim Stanley Robinson 2312 (fragmente) / 3
Ana Nicolau LAUREATUL NEBULA 2012 (Interviu cu Kim Stanley Robinson) / 28
Jean-Pierre Largle MITUL LUMII INFRAMERCURIENE / 37 Oliviu Crâznic DINCOLO DE CRISTOFOR COLUMB (recenzie) / 57 Aurel Cărăşel POVESTIRI / 62

Coperta & design: Valentin NICOLAU / Imagine: Tudor POPA / Redactor-şef: Ana ANTONESCU / Redactor: Ecaterina DERZSI / Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR / Editor: Valentin NICOLAU colecţia de povestiri ptiinţifico-fantostice
ANTICIPAŢIA
ISSN 1220 – 8620

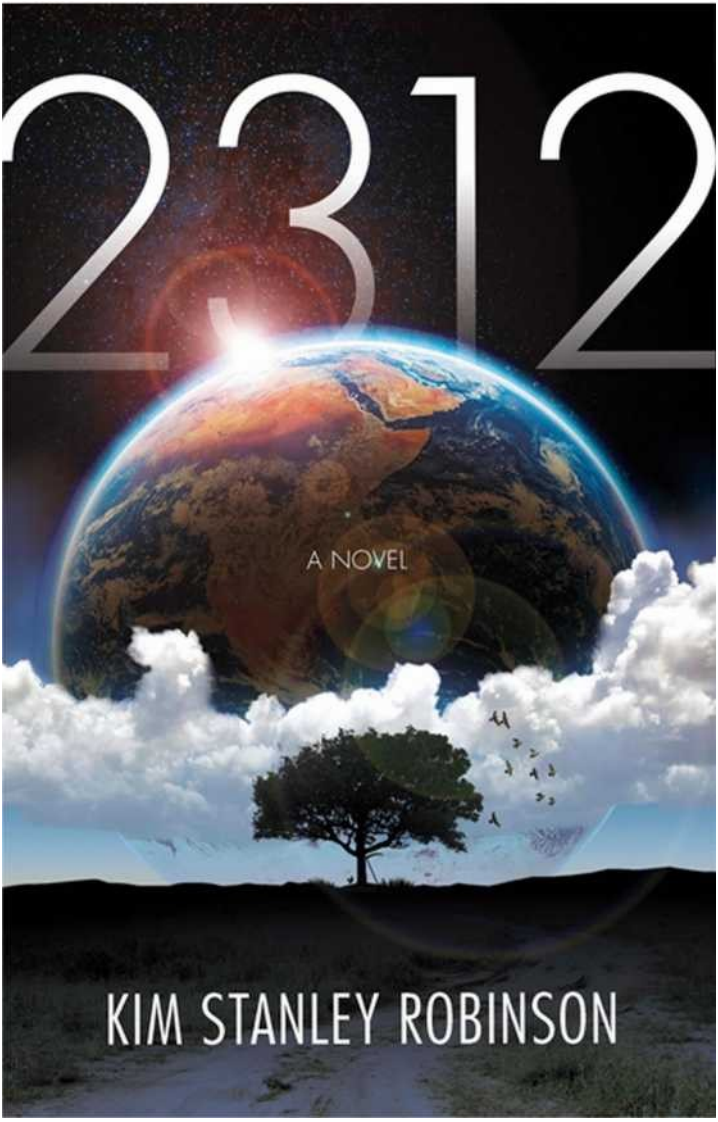

2312
(fragmente)
Kim Stanley Robinson

Unul dintre cei mai de seamă scriitori contemporani de science-fiction, americanul Kim

Stanley Robinson s-a născut în 1952 în Wiukegan, statul Illinois, dar la vârsta de doi ani s-a mutat în Orange County, statul California, în 1970 s-a înscris la University of California-San Diego (UCSD) pe care a absolvit-o cu B.A. În Literatură în 1974. În 1975 a obţinut M.A. În engleză la Boston University, după care a revenit la UCSD pentru doctorat. În 1982 şi-a terminat teza de doctorat; o versiune a acesteia a fost publicată în 1984 sub titlul The *Novels of Philip K. Dick*.

În 1978 Robinson s-a mutat în nordul Californiei, în Davis, unde a lucrat într-o librărie şi a petrecut mult timp drumeţind prin munţi. Aici a cunoscut-o pe Lisa Howland Nowell, chimistă, cu care s-a căsătorit în 1982. A predat o vreme la UC Davis, după care şi-a urmat soţia, mai întâi în Elveţia timp de doi ani, unde Robinson a devenit scriitor liber-profesionist, apoi în Washington timp de patru ani, unde s-a născut primul lor fiu. În 1991 a revenit în Davis, unde s-a născut al doilea lor fiu.

Robinson a început să publice romane în 1984 şi este autorul a 15 romane şi 8 volume de povestiri. Opera lui a fost descrisă ca „science-fiction umanist” şi „science-fiction literar”; temele sale majore sunt umanismul, utopia, transcendentallsmul şi ecologia. El însuşi este un avocat îndârjit al genului SF pe care-l consideră una dintre cele mai puternice forme literare, în limba română i-au fost traduse *Marte roşu*, *Marte albastru*, *Marte verde* (Ed. Nemira, 2006) şi *50 de grade sub zero* (Ed. Tritonic, 2008), *40 de semne de ploaie* (Ed. Tritonic, 2010).

A fost premiat cu Hugo în 1994, pentru cel mai bun roman, *Marte verde*, şi în 1997 pentru *Marte albastru*. Premiul Nebula i-a revenit în 1986, pentru cea mai bună nuvelă „The Blind Geometer”, în 1993 pentru *Marte roşu* şi în 2012 pentru cel mai bun roman, 2372, în curs de apariţie la Editura Nemira. i-au fost decernate şi World Fantasy, în 1983, pentru cea mai bună nuvelă, „Black Air”, John W. Campbell Memorial în 1991, pentru cel mai bun roman SF, *Pacific Edge*, şi British SFÂN 1993, pentru cel mai bun roman, *Marte roşu*.

Soarele este întotdeauna pe punctul de a răsări. Mercur se roteşte atât de lent, încât poţi să mergi suficient de repede pe suprafaţa lui stâncoasă pentru a rămâne în faţa zorilor şi foarte mulţi procedează ca atare. Destui au făcut din asta un mod de viaţă: merg aproximativ spre vest, menţinându-se permanent în faţa zilei prodigioase. Unii se grăbesc de la un loc la altul, oprindu-se pentru a examina fisuri pe care le-au inoculat mai devreme cu metalofite obţinute prin biometalurgie, răzuind rapid orice reziduuri acumulate de aur, tungsten sau uraniu, însă majoritatea o fac doar pentru a întrezări soarele.

Faţa străveche a lui Mercur este atât de neregulată, încât terminatorul planetei, acolo unde răsar zorii, este un clarobscur negru şi alb – adâncituri de culoarea cărbunelui perforate ici şi colo de puncte orbitor de albe, care cresc şi cresc, până când totul este la fel de strălucitor ca sticla topită şi începe ziua cea lungă. Zona aceasta mixtă de soare şi umbre ajunge adesea la treizeci de

kilometri lăţime, chiar dacă pe o câmpie plată orizontul se găseşte la numai câţiva kilometri depărtare, însă foarte puţin din suprafaţa lui Mercur este plată. Toate rocile vechi continuă să fie acolo, ca şi unele faleze prelungi de la prima răcire şi comprimare a planetei. Într-un peisaj atât de accidentat, lumina se poate ivi brusc dinapoia orizontului estic, pentru ca apoi să sară spre vest şi să atingă o proeminenţă îndepărtată. Toţi cei care merg pe jos trebuie să ţină seama de posibilitatea aceasta, să ştie când şi unde apare cea mai lungă întindere de soare… şi unde pot fugi spre umbră, dacă se întâmplă să fie prinşi în exterior.

Sau dacă stau locului în mod deliberat. Fiindcă mulţi se opresc în timpul călătoriilor pe unele stânci şi buze de cratere, în locuri marcate de stupe, tumuli, petroglife, inuksukuri, oglinzi, ziduri, goldsworthy-uri[1]. Solmergătorii stau lângă ele, cu faţa spre est, aşteptând.

Orizontul pe care-l privesc ei este spaţiu cosmic negru deasupra rocii negre. Atmosfera de neon-argon supersubţire, creată de lumina solară care izbeşte piatra, păstrează doar cea mai vagă strălucire dinaintea zorilor. Însă solmergătorii ştiu ora, aşa că aşteaptă şi privesc… până când… un licăr de foc portocaliu se arcuieşte ca un delfin peste orizont şi sângele sare în interiorul lor. Îi urmează bannere scurte, care fulgeră, arcuindu-se în bucle, desprinzându-se şi plutind liber pe cer. O

1 Andy Goldsworthy (n. 1956), sculptor, fotograf şi militant ecologist britanic, care creează sculpturi şi artă peisagistă în decoruri naturale şi urbane (n. tr.).

stea, ah, o stea, gata să se dezintegreze peste ei! Vizoarele căştilor li s-au întunecat deja şi s-au polarizat pentru a le proteja ochii.

Bannerele portocalii diverg în stânga şi în dreapta punctului unde au apărut prima dată, ca şi cum un incendiu iscat imediat sub orizont se întinde spre nord şi spre sud. Apoi fotosfera, suprafaţa reală a soarelui, se decojeşte, pâlpâie şi rămâne, se revarsă încet într-o parte şi în cealaltă. În funcţie de filtrele utilizate în vizor, suprafaţa stelei poate apărea în diverse feluri, de la un maelström albastru la o masă pulsatorie portocalie, până la un cerc alb, simplu. Revărsarea spre stânga şi dreapta continuă, ajungând mai departe decât pare posibil, până când este foarte evident că stai pe o pietricică lângă o stea.

Este timpul să te întorci şi s-o iei la fugă! Dar până ce izbutesc să se smulgă din fascinaţie, unii solmergători sunt ameţiţi – se împiedică şi cad –, se ridică şi se năpustesc spre vest, cuprinşi de o panică aşa cum n-a mai fost alta.

Mai întâi însă, o ultimă privire spre răsăritul pe Mercur. În ultraviolet, apare ca o grimasă permanentă de fierbinte şi tot mai fierbinte. Discul fotosferei este ocultat, aşa încât dansul fantastic al coroanei solare devine mai clar, cu toate arcurile magnetizate şi scurtcircuiturile, masele de hidrogen înflăcărat, azvârlite către noapte. Ca alternativă, puteţi să blocaţi coroana solară şi să vă uitaţi doar la fotosfera soarelui, ba chiar să vă amplificaţi vederea ei, până când părţile superioare arzătoare ale celulelor convective sunt dezvăluite în miile lor de inflorescenţe, fiecare fiind un front de foc care arde cu furie, toate laolaltă mistuind cinci milioane de tone de hidrogen pe secundă – o rată de consum la care steaua va mai dăinui patru miliarde de ani. Toţi spiculii aceştia prelungi de văpăi dansează în configuraţii circulare în jurul cerculeţelor negre care sunt petele solare – vârtejuri mişcătoare în furtuni de pârjol. Mase de spiculi curg împreună aidoma unor paturi de alge treierate de talaz. Mişcarea aceasta convolută are explicaţii non-biologice – gaze diferite care se deplasează cu viteze diferite, câmpuri magnetice ce curg constant, modelând volburile nesfârşite de foc: totul este doar fizică, nimic mai mult, dar în realitate pare *vie*, mai vie decât multe creaturi vii. Privind-o în apocalipsa zorilor mercuriene, este imposibil să crezi că *nu este vie*. Îţi mugeşte în urechi, îţi *vorbeşte*.

De-a lungul timpului, majoritatea solmergătorilor încearcă diverse filtre vizuale, după care le aleg pe acelea care li se potrivesc cel

mai bine. Filtrele specifice sau combinaţiile de filtre devin forme de adulare, ritualuri fie personale, fie împărtăşite. Este foarte uşor să te pierzi în ele; când solmergătorii stau pe vârfuri şi privesc, se întâmplă adesea ca entuziaştii să devină captivaţi de ceva din raza lor vizuală, o configuraţie pe care n-au mai văzut-o niciodată, mintea le este atrasă de ceva din pulsaţie şi flux; în mod brusc, sfârâitul cililor arzători devine audibil, un muget turbulent – este propriul tău sânge, care-ţi goneşte prin urechi, dar în clipele acelea sună exact ca văpaia soarelui. Şi de aceea oamenii zăbovesc prea mult. Unii au retinele arse; alţii sunt omorâţi pe loc, trădaţi de costumul supraîncărcat. Unii sunt răscopţi în grupuri de o duzină sau mai mult.

Crezi că au fost nesăbuiţi? Crezi că tu nu vei face niciodată o asemenea greşeală? Nu fi atât de sigur. Nu ai habar, realmente. Nu seamănă cu nimic din ce ai văzut vreodată. Poate crezi că eşti obişnuit, că nimic din ce există în exteriorul minţii nu te-ar mai putea interesa cu adevărat, pentru că eşti atât de sofisticat şi cunoscător. Să ştii că te-ai înşela. Eşti o creatură a soarelui. Frumuseţea şi teroarea sa, văzut atât de aproape, pot goli orice minte, pot azvârli pe oricine în transă. Unii spun că este ca şi cum ai vedea chipul lui Dumnezeu şi este adevărat că soarele asigură energia tuturor creaturilor vii din sistemul solar şi că, din acest punct de vedere, *este* divinitatea noastră. Vederea lui îţi poate îndepărta absolut orice gând din minte. Oamenii îl caută exact pentru aşa ceva.

u

Ibsen şi Imhotep; Mahler, Matisse; Murasaki, Milton, Mark Twain;

Homer şi Holbein, atingându-şi marginile;

Ovidiu în umbra lui Puşkin, mult mai mare;

Goya, suprapunându-se cu Sofocle.

Van Gogh, atingându-l pe Cervantes, lângă Dickens. Stravinski şi Vyasa. Lysippos. Equiano, un scriitor sclav din Africa de Vest, care nu se află în apropierea ecuatorului.

Chopin şi Wagner, unul lângă celălalt, de mărime egală.

Cehov şi Michelangelo, ambele cratere duble.

Shakespeare şi Beethoven, bazine gigantice.

Al-Jahiz, Al-Akhtal, Aristoxenos, Ashvaghosha, Kurosawa, Lu Xun.

Mă Zhiyan, Proust şi Purcell. Thoreau şi Li Po, Rumi şi Shelley, Snorri şi Pigalle. Valmiki, Whitman. Bruegel şi Ives. Hawthorne şi Melville.

Se spune că membrii comitetului de nomenclatură al Uniunii Astronomice Internaţionale s-au îmbătat în mod foarte amuzant într-o seară la reuniunea lor anuală, au luat un mozaic al primelor fotografii ale lui Mercur, recent primite, şi l-au folosit ca ţintă pentru darts, strigând în gura mare nume de pictori faimoşi, sculptori, compozitori, scriitori – botezând fiecare săgeţică şi azvârlind-o apoi în hartă.

Există o râpă numită „Pourquoi Pas”.

[…]

Potrivit unei teorii vechi, oamenii s-ar simţi confortabil în prezenţa roboţilor inteligenţi dacă aceştia s-ar găsi în interiorul unor carcase paralelipipedice sau dacă ar fi pur şi simplu de

nedeosebit faţă de oameni, caz în care ar putea fi trataţi ca persoane. Dar între aceste două extreme se întinde ceea ce teoria numeşte „valea misterioasă” – zona de similar-dar-nesimilar, la-fel-dar-diferit, care ar fi trezit în toţi oamenii repulsie, dezgust şi teamă instinctivă. Acela era şi motivul teoriei, destul de plauzibil; dar rămăsese mereu o simplă idee, fiindcă niciodată nu fusese construit un robot într-o formă suficient de umană pentru a testa capătul apropiat al văii misterioase. Acum probabil că Swan avea să poată testa capătul acela.

Designul lipsit de gust al staţiunii părea să se observe şi în hainele celor trei. Stăteau unul lângă altul în veşminte lungi, similare crinolinelor victoriene, şi semănau destul de bine între ei pentru a fi fraţi sau chiar, da, androizi donaţi dintr-un singur model. Deşi unul părea mai feminin decât ceilalţi doi.

Swan s-a apropiat de ei şi a rostit:

— Salut! Sunt Swan de pe Mercur, unde ne reconstruim oraşul cu ajutorul quburilor. Am înţeles că voi trei susţineţi că sunteţi quburi, şi nu umani din punct de vedere biologic? Aşa este?

Cei trei au rămas aşezaţi, privind-o. Cel care părea vag feminin ca proporţii ale corpului a zâmbit şi a zis:

— Da, aşa este. Ia loc şi bea un ceai cu noi. Este aproape gata.

A arătat spre un arzător portabil mic aflat pe pământ, pe ale cărui flăcărui albastre se găsea un ceainic burduhănos, roşu. Alături, pe o faţă de masă pătrată, albastră, erau ceşti, linguriţe şi

recipiente micuţe.

Ceilalţi doi au privit-o şi au încuviinţat din capete în semn de salut. Unul a arătat spre iarbă.

— Aşază-te, dacă doreşti.

— Mulţumesc, a zis Swan şi s-a aşezat. Atracţia gravitaţională este destul de mare aici. Voi de unde aţi venit?

— Eu am fost fabricat în Vinmara, a spus cel feminin.

— Şi voi? i-a întrebat Swan pe ceilalţi doi.

— Eu nu pot absolvi un test Hiring, a răspuns rigid unul dintre ei. Vrei să joci şah?

Şi toţi trei au izbucnit în râs. Guri deschise – dinţi, gingii, limbă, obraji interiori; toţi erau foarte umani în aspect şi mişcări.

— Nu, mulţumesc, a zis Swan. Vreau să încerc un test Hiring. Sau de ce nu mă testaţi voi?

— Cum am putea proceda?

— Ce ziceţi de douăzeci de întrebări?

— Asta înseamnă întrebări la care se poate răspunde prin „da” sau „nu?

— Exact.

— Însă cineva ar putea întreba pur şi simplu dacă celălalt este sau nu un simulacru, iar celălalt ar răspunde, şi în felul acesta n-ar fi necesară decât o singură întrebare.

— Adevărat. Putem însă permite numai întrebări indirecte.

— Chiar şi aşa, ar fi foarte simplu. Nu ai putea rezolva fără să pui nicio întrebare?

— Oamenii adevăraţi se întreabă tot timpul unul pe celălalt.

— Însă unul sau mai mulţi dintre noi nu sunt

oameni adevăraţi. Iar tu eşti cea care a propus un test.

— Este adevărat. Perfect, lăsaţi-mă să mă uit la voi. Povestiţi-mi despre *Mongolia interioară*.

— Dragă *Mongolia interioară*, sfredelită în anul…

— Slăvit fie numele tău, a intervenit unul dintre cei de sex nedeterminat şi ei au râs.

— Populaţie aproximativ douăzeci şi cinci de mii de oameni, a spus cel feminin.

— Tu trebuie să fii un qub, a zis Swan. Niciun om nu ştie vreodată genul ăsta de lucruri.

— Niciunul?

— Poate că unii ştiu, dar este neobişnuit. Recunosc totuşi că arăţi fabulos.

— Mulţumesc, am decis să port verde azi, îţi place?

Şi-a mângâiat mâneca rochiei.

— Este foarte frumoasă. Pot să mă uit mai îndeaproape?

— La rochia mea sau la pielea mea?

— La pielea ta, bineînţeles.

Şi toţi au izbucnit în râs.

Râsul, a gândit Swan pe când examina pielea aceea. Roboţii puteau să râdă? Nu era sigură. Pielea era uşor ciupită de foliculele firelor de păr, uşor cutată în zonele de îndoire; pe spatele încheieturilor şi antebraţelor existau firişoare de păr aproape transparente şi un petic micuţ de fire mai lungi şi mai negre pe interiorul încheieturii, care dezvăluia patru cute permanente chiar la începutul palmei, unde pielea era mai subţire şi în acelaşi timp mai întunecată, dezvăluind două vene

cu proeminenţe şi îndoituri. Pe palmă, epiderma avea verticile vagi, ca nişte amprente mari, pe buricul degetului mare şi pe partea cărnoasă. Linia vieţii era o curbă lungă şi pronunţată. Semăna foarte bine cu mâna oricui, cu pielea oricui. Dacă era artificială, era impresionantă; se spunea că simularea pielii era cel mai dificil de realizat. Dacă era piele biologică, precum în laboratoare, dar crescută într-o cuvă, ar fi fost de asemenea impresionantă, dar în mod diferit. Nu părea posibil ca pielea acestor persoane să fie artificială, însă, desigur, ştiinţa materialelor era foarte sofisticată şi capabilă de multe. Ce nu-i posibil odată ce ai stabilit obiective şi parametri?

Rămânea întrebarea cine ar fi dorit să facă aşa ceva, dar, pe de altă parte, oamenii făceau mereu lucruri neaşteptate. Iar crearea unui om artificial reprezenta un vis foarte vechi. Poate că era lipsită de scop în sine, dar avea o tradiţie. Şi, la urma urmelor, ei se aflau aici, iar Swan tot nu era sigură cu cine avea de-a face. Ceea ce în sine era interesant.

Dacă aveai relaţii sexuale cu o maşină, era oare ceva interesant sau pur şi simplu o formă complicată de autosatisfacere? Un qub ţi-ar fi înregistrat reacţiile faţă de relaţiile acelea, într-un fel sau altul? S-ar fi putut afirma că şi el ar fi avut relaţii sexuale?

Dacă dorea să afle mai multe, Swan trebuia să încerce. Ar fi fost pur şi simplu altă abordare a problemei mai generale a conştiinţei qubului. În cazul quburilor, trebuia să ţii minte că, indiferent ce dovezi contrarii

ţi s-ar fi părut că deţii, de fapt acolo nu exista nimic: nu exista o conştiinţă, nu exista Altcineva, ci doar un mecanism care fusese programat să răspundă la stimuli într-un anumit fel. Indiferent cât de complecşi ar fi fost algoritmii, nu se cumulau într-o conştiinţă. […]

— Ai pielea frumoasă. La atingere se simte exact ca a mea.

— Mulţumesc.

— Crezi că gândeşti?

— În mod clar gândesc, a răspuns cel feminin.

— Ai o succesiune de gânduri, care trec de la unul la următorul într-un flux mai mult sau mai puţin continuu, cu asociaţii libere de la un subiect la următorul, prin toate gândurile posibile pe care le-ai putea avea?

— Nu sunt sigur că este chiar aşa. Cred că este mai degrabă vorba despre o chestiune de stimuli şi răspunsuri; gândurile mele răspund la

stimuli! şi informaţiile care-mi sosesc. Acum, de exemplu, mă gândesc la tine şi la întrebările tale, la verdele rochiei mele comparat cu verdele ierbii, la ce voi mânca la cină, fiindcă mi-este niţel foame…

— Aşadar consumaţi mâncare?

— Da, noi consumăm mâncare. Ba chiar eu am probleme, fiindcă mănânc prea mult!

— Şi eu, a zis Swan. Spune-mi, te gândeşti vreodată să faci sex cu mine?

Cei trei au privit-o fix.

— Abia am făcut cunoştinţă, a spus unul dintre ei.

— Oamenii se gândesc în mod frecvent la asta.

— Serios? Nu sunt convins că este adevărat.

— Credeţi-mă, este adevărat.

— Nu am niciun motiv valid pentru a te crede, a spus al doilea. Nu te cunosc îndeajuns de bine pentru aşa ceva.

— Ajunge oare cineva să cupoască îndeajuns de bine pe altcineva pentru aşa ceva? a întrebat al treilea.

Au izbucnit în râs.

— *Să crezi* pe *altcineva*? a spus cel feminin. Nu cred!

Au râs din nou. Poate că râdeau prea mult.

— Aţi luat droguri? i-a întrebat Swan.

— Cafeina este un drog?

Acum au chicotit.

— Voi trei sunteţi nişte fetiţe prostuţe, a zis Swan.

— Este adevărat, a recunoscut cel feminin.

A turnat din ceainic în patru ceşcuţe şi le-a întins celorlalţi. A doua persoană a deschis un coş de picnic şi a scos biscuiţi şi prăjiturele, cu care i-a servit pe toţi, însoţindu-le de şerveţele din ţesătură albă. Au început să mănânce cu poftă. Cei trei localnici mâncau ca nişte oameni obişnuiţi.

— Înotaţi? i-a întrebat Swan. Înotaţi sau faceţi baie în căzi?

— Eu fac baie în *cazuri*, a spus al treilea, făcându-i pe ceilalţi să chicotească pe înfundate în şerveţele.

— Putem face asta? a întrebat Swan. Voi faceţi baie fără haine? Pentru că aşa v-aş putea vedea corpurile integral.

— Şi noi l-am putea vedea pe al tău!

— Perfect.

— Se pare că ar fi mai mult ca perfect, a murmurat cel feminin şi ceilalţi au dat capetele pe spate şi au hohotit.

— S-o facem! a exclamat al doilea.

— Eu vreau să-mi termin ceaiul, a rostit afectat cel feminin. Este bun.

După ce au terminat, cei trei s-au ridicat cu graţia unor dansatori şi au condus-o pe Swan până la marginea piscinei, unde câţiva oameni înotau deja, unii îmbrăcaţi, alţii dezbrăcaţi. În bazinul cel mai mic, unde o fântână arteziană cădea pe un acoperiş rotund, alcătuind un soi de refugiu cu pereţii din apă, se aflau şi copilaşi. Cele trei gazde ale lui Swan şi-au lăsat echipamentul de picnic pe platforma din jurul piscinei, apoi şi-au tras hainele peste cap şi ş-au apropiat de apă. Cel feminin era slăbuţ şi cu aspect de fetişcană, iar ceilalţi doi

aveau corpuri mlădioase de ginandromorfi: şolduri uşor late, pectorali rotunjiţi care nu erau chiar sâni, proporţii trunchi-picioare şi talie-şolduri intermediare, aparat genital pilos care părea majoritar feminin, însă cu mase întunecate ce puteau fi penisuri mici şi testicule, ca ale lui Swan – mai multe nu puteai preciza fără o explorare amănunţită. Deşi nici asta nu dovedea mare lucru, deoarece aparatul genital ar fi fost mai uşor de simulat decât mâinile, fiind deja ca un cauciuc.

În apă, aşadar. Swan a văzut că ei înotau bine, că aproape pluteau; păreau să aibă densitatea specifică a oamenilor. Deci nu aveau probabil oase din oţel. Şi nu aveau probabil niciun interior complet de maşină, acoperit cu un strat de carne şi piele crescute în cuve. Inspiraţia adâncă le era îndeajuns ca să plutească, aproape la fel cum se întâmpla cu ea. Şi ochii lor… clipeau, fixau, priveau pieziş, erau umezi. Ai fi putut să realizezi toate părţile componente ale unui om, să le pui laolaltă şi să le faci să funcţioneze? Să tipăreşti un compozit? Părea improbabil. Natura în sine nu era atât de pricepută în privinţa asta, gândi ea în timp ce genunchiul accidentat îi tresări spasmodic. Să creezi un simulacru… ei bine, poate că te-ai fi putut concentra exclusiv asupra aspectelor funcţionale. Dar nu era chiar acesta rolul creierului?

— Voi, fetiţelor prostuţe, sunteţi cu adevărat uimitoare, a zis Swan. Nu mă pot pronunţa în privinţa voastră.

Cei trei au râs.

— Niciun om real n-ar petrece o zi întreagă

prefăcându-se că ar fi robot în faţa unui străin, a obiectat Swan. Ca atare, trebuie să fiţi roboţi.

— Lucrurile cele mai stranii sunt cel mai probabil adevărate, a rostit al doilea. Este un test binecunoscut din exegeza biblică. Se crede că Iisus a blestemat cu adevărat smochinul, altfel de ce ar fi existat povestea aceea acolo?

Alte râsete. Erau cu adevărat nişte fetiţe prostuţe. Poate că ai fi putut crea un robot care să gândească doar la nivelul unui copil de doisprezece ani.

Totuşi felul cum înotau… Felul cum umblau… Astea erau greu de realizat; sau aşa păreau.

— Ciudat, a vorbit Swan pentru sine, încântată.

Crezuse că va fi uşor.

Când a păşit în zona din piscină unde apa ajungea până la genunchi, ei au privit-o cu atenţie, deschis, în acelaşi fel cum îi privise şi ea.

— Ooo, frumoase picioare, a spus al treilea. Frumos *corp*.

— Mulţumesc, a zis Swan, acoperind oftaturile şi gemetele de extaz ale celorlalţi doi.

Cel feminin a exclamat:

— Nu, asta nu este corect să spunem; pe unii oameni îi ofensează comentariile despre impactul estetic al corpurilor lor asupra altora!

— Pe mine nu mă ofensează, a replicat Swan.

— Foarte bine, bravo atunci! a spus cel feminin.

— Am fost doar politicos, a zis al treilea.

— Ai fost sincer. N-ai ştiut dacă erai sau nu politicos.

— A fost doar un compliment. Nu există niciun motiv pentru a fi excesiv de delicaţi în asemenea privinţe. Dacă te abaţi dincolo de limite, oamenii vor presupune pur şi simplu că nu cunoşti protocoalele culturii lor, dar că eşti totuşi bine intenţionat.

— *Oamenii* vor presupune, dar de unde ştii că persoana aceasta nu este un simulacru, trimis aici pentru a ne testa?

Au izbucnit toţi în râs, împroşcându-se în tot acest timp cu apă. Swan s-a alăturat împroşcărilor, apoi s-a bălăcit în jurul lor pentru o vreme. După aceea l-a prins pe al treilea, l-a tras spre ea şi l-a sărutat pe gură. Cel nedefinit sexual i-a răspuns pentru o secundă la sărutare, apoi a încercat să se smulgă.

— Hei, ce-i asta? Nu cred că te cunosc îndeajuns de bine pentru aşa ceva!

— Şi ce dacă? Nu ţi-a plăcut?

Şi Swan l-a sărutat din nou, au urmat zvârcolirile prin care voia să se îndepărteze, i-a simţit limba surprinsă să fie atinsă de altă limbă.

Desprinzându-se, nedefinitul sexual a strigat:

— Hei! Hei! Hei! Termină!

Cel feminin s-a ridicat din apă şi a făcut un pas către ei, ca şi cum ar fi dorit să intervină, dar Swan s-a întors şi l-a îmbrâncit, astfel încât a căzut brutal în apa puţin adâncă, împroşcând-o de jur-împrejur.

— Ce faci? a strigat fata temătoare şi Swan a lovit-o drept în gură cu o directă de stânga.

Capul fetei s-a dat pe spate şi gura a început să-i sângereze, iar ea a ţipat şi s-a grăbit să fugă.

Cei doi nedefiniţi sexual au împroşcat apă între ea şi Swan, tăindu-i calea, strigându-i să plece. Swan a ridicat pumnii şi a zbierat, lovindu-i, şi ei s-au retras, plescăind, pentru a scăpa, uimiţi şi îngroziţi. Swan nu i-a mai urmărit, iar după ce au ieşit din piscină cei trei s-au oprit şi s-au strâns laolaltă, privind-o; cea rănită îşi apăsa palma peste gură. Sânge roşu.

Swan şi-a pus mâinile în şolduri şi s-a uitat la ei.

— Destul de interesant, a zis ea. Dar nu-mi place să fiu prostită.

A pornit prin apă spre propriile ei haine.

A mers pe jos în jurul cilindrului, privind în sus la o herghelie de cai sălbatici, şi-a supt încheieturile degetelor care o dureau şi s-a gândit la cele întâmplate. Nu era sigură cu ce fel de făpturi îşi petrecuse ziua. Asta era straniu.

Când a revenit la iurtele lor de pe coama dealului, a aşteptat până când Genette şi cu ea au rămas din nou ultimii, apoi a spus:

— Azi am întâlnit un trio care pretindeau că ar fi oameni artificiali. Androizi cu creiere quburi.

Genette a privit-o fix.

— Chiar aşa?

— Da.

— Şi ce ai făcut?

— Păi, i-am bătut de s-au căcat pe ei.

— Serios?

— Niţel, pe unul dintre ei, da. Dar o merita.

— De ce?

— Pentru că voiau să mă păcălească.

— Asta nu-i ceea ce faci chiar tu în

abramoviciuri[2]?

— Câtuşi de puţin. Eu nu păcălesc niciodată oamenii – aşa ceva ar fi teatru. Un abramovici nu înseamnă teatru.

— Poate că nici ei nu voiau să te păcălească, s-a încruntat Genette. Este ceva ce ar trebui cercetat. Am primit rapoarte de pe Venus şi de pe

Marte despre multe incidente de felul acesta. Zvonuri despre quburi umanoide ce acţionau uneori straniu. Am început să fim cu ochii în patru. Unele dintre persoanele acelea au fost marcate şi sunt urmărite.

— Deci există cu adevărat?

— Da, cred că da. Le-am scanat pe unele şi atunci, bineînţeles, a fost evident. În clipa de faţă însă nu ştim mai multe.

— Totuşi de ce i-ar construi cineva?

— Nu ştiu. Dar dacă ar exista quburi care să fie mobile şi care s-ar deplasa fără să fie remarcate, asta ar putea explica destule dintre cele întâmplate. De aceea îmi voi pune echipa să-i cerceteze pe oamenii aceştia pe care i-ai întâlnit.

— Cred că erau oameni, a zis Swan. Simulau.

— Crezi că erau oameni reali care pretindeau că sunt simulacre? Ca un fel de teatru?

— Da.

— De ce ar fi făcut-o?

— Nu ştiu. De ce s-ar strecura un om într-o cutie şi ar pretexta că este un jucător mecanic de şah? Este un vis vechi. Un fel de teatru.

---

2 Marina Abramovici (n. 1946), artistă performativă sârbă cu domiciliul în New York, care şi-a început cariera în anii 70 (n. tr.).

— Poate. Eu voi examina oricum incidentul, din cauza episoadelor acelea stranii despre care ţi-am povestit că s-au întâmplat.

— Bine, a încuviinţat Swan. Eu continui să rămân la părerea că erau oameni. Oricum, să presupunem că n-ar fi fost. Care-i problema cu… obiectele acestea. Dacă ele sunt cu adevărat nişte „obiecte”…

— Problema este că nişte quburi ies în lume, se deplasează şi întreprind acţiuni. Ce fac ele? Ce vor să facă? Cine le creează? Şi pentru că în atacurile pe care le-am văzut există o componentă qub, trebuie să ne întrebăm dacă obiectele acestea au vreo legătură cu atacurile. Sunt implicate unele dintre ele? /

— Hmm, a mormăit Swan.

— Poate că totul se rezumă la o singură întrebare, a zis inspectorul. De ce se schimbă quburile?

[…]

Luaţi un asteroid cu axa lungă de minimum treizeci de kilometri. Poate fi de orice tip – rocă solidă, rocă şi gheaţă, metalic, ba chiar şi gheaţă simplă, deşi fiecare prezintă probleme diferite.

Ataşaţi-i la o extremitate un ansamblu excavator autoreplicator, cu care scobiţi asteroidul în lungul axei mari. Lăsaţi pereţii groşi de minimum doi kilometri peste tot, cu excepţia orificiului de intrare. Asiguraţi integritatea interioară a peretelui prin căptuşirea cu un înveliş adecvat de rezistent.

În timp ce ansamblul sfredeleşte interiorul, nu uitaţi că ejectarea materialului excavat (în mod

optim, orientat spre un punct Lagrange de recuperare, pentru a colecta onorariul de recuperare) va reprezenta posibilitatea cea mai bună de a repoziţiona terariul, dacă-l doriţi pe altă orbită. Depozitaţi excesul de ejecţii pe suprafaţă pentru utilizare ulterioară.

După ce interiorul a fost scobit, obţinându-se un cilindru gol cu diametrul de minimum cinci kilometri şi lungimea de zece kilometri (dar dimensiunile mai mari sunt şi mai bune!), ansamblul excavator va reveni la orificiul de acces şi se va reconfigura în unitatea de propulsie a terariului. În funcţie de masa acestei noi lumi, puteţi instala un propulsor masic, un motor antimaterie „cu împingere rapidă” sau o placă împingătoare Orion.

Dincolo de capătul anterior al cilindrului, la prova noului terariu, ataşaţi o unitate frontală în punctul de intersecţie cu axa lungă. Terariul se va roti în cele din urmă cu o viteză calculată să creeze gravitaţie pe suprafaţa interioară a cilindrului interior, astfel ca atunci când vă aflaţi în interior să fiţi atras spre podea ca într-un câmp gravitaţional. Acesta este echivalentul *g* sau gechivalentul. Unitatea frontală va fi apoi conectată cu prova terariului printr-un ax cu angrenaj, care-i îngăduie să nu se rotească, ci să rămână fixă. Va fi aproape lipsită de greutate în această incintă bompres, dar multe funcţii ale terariului se vor derula mai bine în absenţa rotaţiei, printre altele andocarea, vizualizarea, navigaţia etc.

Este posibil să construiţi un cilindru interior

care să se rotească liber într-un asteroid care nu se roteşte – aşa-numita configuraţie

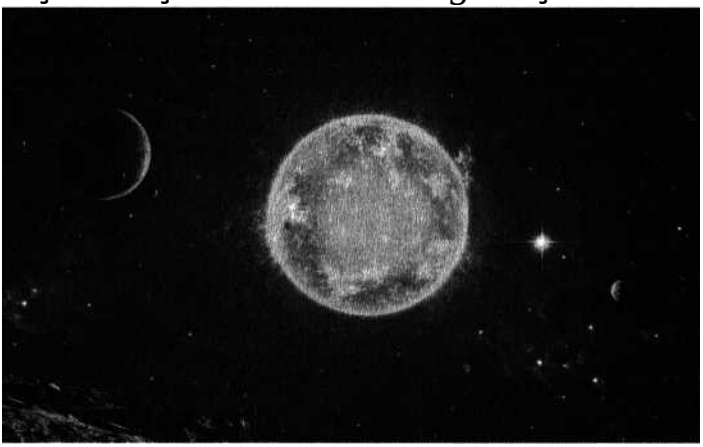

„Roată de rugăciune budistă” –, ceea ce asigură simultan un interior cu gravitaţie şi un exterior non-rotativ, dar este scump şi pretenţios. Nu este recomandat, deşi am văzut câteva foarte bune.

După ce pupa şi prova au fost instalate şi configurate corespunzător, şi se porneşte rotirea asteroidului, interiorul este gata de terraformare.

Începeţi cu o pulverizare uşoară de metale grele şi lantanide, aşa cum au fost specificate pentru biomul pe care încercaţi să-l creaţi. Este bine de ştiut că niciun biom terran n-a început cu ingredientele simple cu care veţi începe într-un asteroid. Biosferele au nevoie de vitamine de la bun început, aşa încât aranjaţi importul mixului pe care-l doriţi, care include în general molibden, seleniu şi fosfor. Acestea sunt aplicate în general în „bombe puff” dispuse în lungul axei spaţiului cilindric. Aveţi grijă să nu vă otrăviţi la manipulare!

După aceea întindeţi linia solară a terariului pe axa cilindrului. Linia solară este un element de iluminare, pe care porţiunea luminoasă se deplasează cu viteza pe care o alegeţi. Porţiunea ei luminoasă începe de obicei ziua în pupa cilindrului, după o perioadă adecvată de întuneric (în timpul căreia orice felinare stradale de deasupra vor sluji ca stele). Porţiunea luminată a liniei, având strălucirea potrivită, traversează linia solară de la pupă la provă (sau de la est la vest, cum descriu unii) şi durează de obicei cât o zi terrană, aşa cum este măsurată de latitudinea biomului vostru pe Pământ. În interiorul terariului, anotimpurile vor fi reproduse în conformitate.

Acum puteţi umple interiorul cu mixul de gaze şi presiune dorit; în mod tipic cu presiunea între 500 şi 1.000 milibari, cu un mix de gaze similar celui terran, cu poate ceva mai mult oxigen, deşi riscul incendiilor creşte rapid atunci.

După aceea aveţi nevoie de biomasă. Desigur, veţi deţine în raftul cu mirodenii codurile genetice complete ale tuturor creaturilor pe care intenţionaţi să le introduceţi în biom. În general, fie că veţi recrea un biom terran, fie că veţi mixa ceva nou, majoritatea oamenilor numesc biomurile hibride Ascensiuni, după Insula Ascension de pe Pământ, locul primului asemenea biom (declanşat involuntar chiar de Darwin!). Toate genomurile pentru toate speciile biomului vostru specific vor fi disponibile pentru tipărire la cerere, cu excepţia bacteriilor implicate, care sunt pur şi simplu prea numeroase şi prea labile genetic pentru clasificare. Pentru ele va trebui să aplicaţi

inoculantul corespunzător, de obicei un gel făcut din câteva tone din suita bacteriană dorită.

Din fericire, bacteriile cresc foarte rapid într-o nişă ecologică goală, adică ceea ce aveţi acum. Pentru ca să fie şi mai primitoare, răzuiţi peretele interior al cilindrului, apoi măcinaţi roca astfel obţinută la o consistenţă care variază de la prundiş mare la nisip. Amestecată cu un aerogel comestibil, ea va deveni matricea pentru sol. Puneţi deoparte gheaţa strânsă din răzuiri, păstrând totuşi suficientă pentru ca, după topire, să asigure umidificarea matricei de rocă sfărâmată. Adăugaţi apoi inoculantul bacterian şi creşte-ţi temperatura până la 300 K. Matricea se va ridica precum aluatul pus la dospit şi va deveni substanţa cea mai rară şi mai delicioasă: solul. (Cei care doresc explicaţii mai complete despre realizarea solului pot consulta bestsellerul meu *Totul despre pământ*)

După ce aţi preparat baza de sol, biomul a pornit la drum. De acum succesiunea de regimuri va varia, în funcţie de ceea ce doriţi la apogeu.

Trebuie să spunem că mulţi designer! de terarii încep cu un gen de mlaştină, deoarece este modalitatea cea mai rapidă de a creşte volumul solului şi biomasa generală. De aceea, dacă vă grăbiţi să populaţi, acesta este frecvent un mod bun de a începe.

Când aveţi o mlaştină caldă funcţională, fie cu apă dulce, fie cu apă sărată, ştiţi deja să gătiţi. În cilindru vor începe să se facă simţite mirosuri, dar şi probleme hidrologice. În această etapă pot fi introduse populaţii de peşti, amfibii, animale şi

păsări, şi ar trebui s-o faceţi dacă doriţi creşterea maximă a biomasei. Va trebui să fiţi însă atenţi la un pericol potenţial: după ce aţi pornit mlaştina, vă puteţi îndrăgosti de ea. Nimic rău în asta, dar se întâmplă prea frecvent. Avem în prezent prea multe biomuri de tip estuar şi insuficiente din celelalte pe care sperăm să le preparaţi aici.

De aceea încercaţi să păstraţi distanţa în această etapă; menţineţi o mlaştină depopulată sau staţi departe de ea în această parte a procesului. Sau alăturaţi-vă unui plan de schimburi reciproce, în care înlocuiţi asteroizi când sunt în etapa mlaştină, astfel că intraţi în unul nou dorind să modificaţi lucruri, fără să fiţi ataşat de ceea ce există deja la interior.

Cu biomasa abundentă creată de o mlaştină puteţi după aceea să construiţi uscat, utilizând o parte din materialul excavat, pe care l-aţi păstrat pe suprafaţa asteroidului special pentru acest moment. Dealurile şi munţii arată excelent şi adaugă textură, aşa încât fiţi îndrăzneţi! Procesul acesta va redirecţiona apa în hidrologii noi şi acesta este momentul optim pentru a introduce specii noi, ca şi pentru a exporta specii pe care nu le mai doriţi, dându-le terariilor mai noi care pot avea nevoie de ele.

Astfel, în decursul timpului, puteţi transforma interiorul terariului în oricare dintre cele 832 de biomuri terrane identificate, ori puteţi proiecta o Ascensiune proprie. (Atenţie: Multe Ascensiuni se „lasă” ca un sufleu prost preparat. Cheile pentru o Ascensiune de succes sunt atât de numeroase, încât am fost nevoit să scriu alt volum,

Cum să combinaţi şi să potriviţi biomurile, existent acum pe piaţă.)

În cele din urmă, va trebui să efectuaţi multe reglaje de temperatură, peisaje şi specii, pentru a ajunge la genul de comunitate de apogeu stabilă pe care o doriţi. Se poate realiza orice peisaj posibil; uneori rezultatele sunt pur şi simplu incredibile. Întotdeauna întregul peisaj se va curba în sus în jurul vostru, înălţându-se de ambele părţi şi contopindu-se deasupra capului, astfel că panorama terenului vă va cuprinde ca o operă de artă – un goldsworthy înscris pe interiorul unei stânci, ca o geodă sau ca un ou Fabergé.

Desigur, este posibil să creaţi interioare complet lichide. Unele dintre aceste acvarii sau oceanarii includ arhipelaguri; altele sunt alcătuite complet din apă, până şi pereţii lor, care sunt uneori reîngheţaţi transparent, astfel încât, finalmente, când vă apropiaţi de ele, par nişte diamante sau picături de apă ce plutesc în spaţiu. Unele acvarii nu au în mijloc spaţiu atmosferic.

În privinţa volierelor, toate terariile şi majoritatea acvariilor sunt voliere, ticsite cu păsări la capacitatea lor maximă. Pe Pământ trăiesc cincizeci de miliarde de păsări, pe Marte sunt douăzeci de miliarde; în terarii, putem depăşi cifrele acelea… combinate!

Toate terariile funcţionează ca parcuri-insule pentru animalele din interiorul lor. Ascensiunile cauzează hibridizare şi, până la urmă, specii noi. Biomurile tradiţionale conservă specii care pe Pământ sunt radical ameninţate sau nici nu mai

există în natură. Unele terarii chiar seamănă cu grădini zoologice; mai multe sunt pur şi simplu refugii pentru sălbăticie; iar majoritatea mixează terenurile de tip parc şi spaţiile pentru oameni în configuraţii de coridoare de habitat, care maximizează viaţa biomului ca un tot. În această calitate, astfel de spaţii sunt deja esenţiale pentru omenire şi Pământ. Există de asemenea terarii agricole masive, lumile-ferme dedicate producerii unui procentaj însemnat de hrană pentru popoarele Pământului.

Datele acestea merită reţinute şi aduc încântare. Ne preparăm micile lumi-bule pentru propria noastră plăcere, la fel cum am prepara o mâncare, sau am construi ceva, sau am creşte o grădină, dar în acelaşi timp sunt tot atâtea lucruri noi în istorie şi în inima lui Accelerando. Nu pot să nu le recomand din toată inima! Investiţia iniţială este însemnată, dar în spaţiu continuă să existe o sumedenie de asteroizi nerevendicaţi.

[…]

Consiliul Terminatorului o alesese până la urmă pe noua Leoaică a Mercurului – Kris, o prietenă veche a lui Alex şi Moaret. La scurt timp după ce fusese instalată, Kris a rugat-o pe Swan să se alăture unei expediţii în Vulcanoizi; Kris dorea să reafirme acordul făcut de Alex cu vulcanoizii pentru a le intermedia transmisiile de lumină spre planetele exterioare.

— A fost alta dintre înţelegerile verbale ale lui Alex, a spus Kris încruntându-se, iar după moartea ei, şi într-o măsură încă şi mai mare după arderea oraşului, am văzut indicii că vulcanoizii

discută pe la spatele nostru cu cei din amontele sistemului solar. Unii am căzut pe gânduri… ştii cumva dacă Interplanul îi investighează pe vulcanoizi ca posibili suspecţi în atacul asupra Terminatorului?

— Nu cred.

De fapt, Swan nu dorea să meargă în Vulcanoizi şi nici să se gândească la investigaţia lui Genette aflată în plină desfăşurare, deoarece era absorbită acum de plantarea parcului reproiectat. Avea să fie însă un drum scurt, iar plantarea n-avea să se termine înainte de întoarcerea ei. De aceea şi-a strâns câteva lucruri şi a păşit împreună cu Kris şi asistenţii Leoaicei pe platforma cea mai apropiată de Craterul Ustad Isa, unde exista un complex nou de lansare electromagnetică, complex care propulsa nave în avalul sistemului solar.

Navele spaţiale vulcanoide erau bulbucate, cu protecţii masive şi lipsite de hublouri. Rutele lor îi duceau până la şiragul de asteroizi care orbitau într-o zonă aflată la 0,1 unităţi astronomice de soare, ceea ce însemna numai cincisprezece milioane de kilometri. Descoperită de pe Mercur la sfârşitul secolului al XXI-lea, salba aceea aproape perfect circulară de frumuseţi carbonizate, dar stabile, fusese colonizată recent, în ciuda faptului că pe feţele orientate către soare se atingea o mie K. Emisferele acestea, fixate mareic, astfel încât priveau permanent soarele, arseseră în asemenea măsură, încât în decursul existenţei lor pierduseră câţiva kilometri de rocă; erau obiecte cereşti

primare, ca asteroizii cei mai vechi. Acum fuseseră ocupaţi ca terariile; fuseseră scobite şi materialul excavat fusese utilizat pentru a construi solete circulare imense, care captau lumina. Ele procesau şi redirecţionau lumina soarelui în raze laser, ce puteau fi orientate spre solete-receptoare din amontele sistemului, care străluceau acum ca nişte felinare dumnezeieşti pe cerurile lui Triton şi Ganymede. Efectul era îndeajuns de spectaculos, pentru ca numărul aşezărilor de pe sateliţii exteriori care cereau felinare vulcanoide să fie mai mare decât vulcanoizii care le puteau oferi.

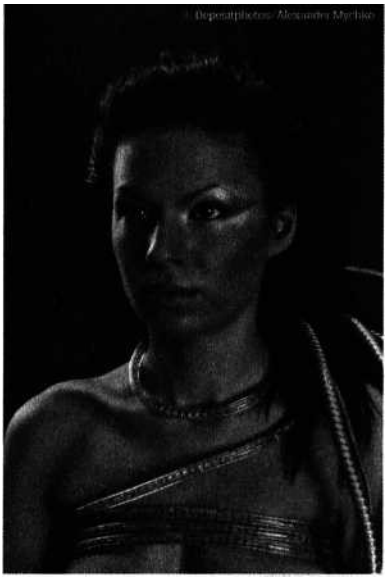

Când plonjorul solar s-a apropiat de orbita lui Vulcan, imaginea de pe ecranul interior reprezenta soarele sub forma unui cerc roşu, iar Vulcanoizii, ca pe un şirag nu foarte des de puncte galben-intens, care trecea peste cercul roşu şi în exteriorul său. Linii verzi reprezentau lumina laser care radia din punctele galbene spre periferia

imaginii. Soarele era masiv în toate reprezentările. Părea un dragon uriaş şi înfocat, totuşi ei continuau să zboare într-acolo – îndrăzneţ, nesăbuit –, era prea aproape ca să te simţi în largul tău. Era o transgresiune care avea să fie pedepsită cu siguranţă. Pe ecran, semăna cu o inimă roşie care ardea; textura granulată a părţilor superioare ale celulelor convective părea ţesut muscular tăiat transversal pe fibră. Probabil că erau *prea* aproape.

Văzut din partea sa antisolară, Vulcanoidul de care se apropiau era un bolovan sterp şi întunecat, un asteroid-cartof tipic, înconjurat de o umbrelă argintie de o sută de ori mai mare ca el. Docul se găsea în mijlocul bolovanului. La un moment dat, asteroidul şi soleta lui au creat o eclipsă solară, iar imaginea descurajantă a soarelui roşu a devenit până la urmă un simplu halo de foc coronal, care-şi şfichiuia aura electrică; apoi au ajuns în întuneric, la adăpostul umbrei Vulcanoidului. Uşurarea a fost reală.

Cei din interiorul bolovanului erau adoratori ai soarelui, aşa cum era poate de aşteptat. Unii semănau cu solmergătorii de pe sălbăticiile lui Mercur, nepăsători şi imprudenţi; alţii păreau asceţi dintr-un ordin religios. Majoritatea erau bărbaţi sau hermafrodiţi. Trăiau pe cea mai apropiată orbită solară pe care o putea menţine un obiect; aşa-zişii plonjori solari erau vehicule care doar se apropiau puţin mai mult de soare şi apoi fugeau. Acesta era locul cel mai apropiat de stea unde puteau trăi oamenii.

În mod inerent, era un spaţiu religios; Swan

putea accepta asta, totuşi i-a fost greu să-şi imagineze vieţile călugărilor. Terariul dinăuntrul bolovanului era un deşert, ceea ce era adecvat ţinând seama de circumstanţe, însă foarte inconfortabil: fierbinte, arid, prăfos. Comparativ, până şi Mojave părea o oază luxuriantă.

Prin urmare, aceasta era o formă de automortificare şi, cu toate că încercase multe astfel de forme în tinereţea ei, ca şi la apogeul abramoviciurilor, Swan nu mai credea în automortificare ca scop în sine. Simţea de asemenea că noua tehnologie a soletelor alterase natura religioasă a acestor oameni, transformându-i în ceva mai degrabă asemănători unor paznici de far. Sistemul lor nou era de zece milioane de ori mai puternic decât vechea tehnologie de transfer a luminii utilizată de Mercur, care de acum avea să aparţină istoriei, ca opaiţele. Contribuţia lui Mercur la Acordul Mondragon era masiv diminuată de realizarea aceasta, iar o parte a compensaţiei pe care o sugerase Comitetul Mondragon fusese ca Terminatorul să fie agent coordonator şi broker pentru noua abilitate vulcanoidă de a transfera lumina; însă aspectul acesta urma să fie definitivat de conducători. Alex o făcuse, dar acum, când el nu mai exista şi casa de brokeraj arsese, oare clienţii lor şi/sau cetăţenii aveau să mai respecte înţelegerea? Aveau să-i ajute la reconstruirea intermediarului lor, a băncii lor, a vechiului lor cămin?

— Aducerea de lumină în sistemul exterior, a spus unul dintre ei după ce Kris descrisese

speranţa Terminatorului că acordul se va păstra, constituie contribuţia noastră pentru Mondragon şi pentru omenire. Ne găsim într-o poziţie mai bună de a face asta decât voi, pe Mercur. Ştim că ne-aţi ajutat să începem, dar acum saturnienii se oferă să acopere costurile construirii de solete pe toţi Vulcanoizii care le pot susţine. Iar ei au realmente nevoie de lumina noastră. De aceea vom accepta cât mai mult din oferta lor. Recunosc, depăşeşte posibilităţile noastre actuale. Abia ajustăm generaţia a doua. Există probleme la care încă lucrăm. Nu avem suficienţi oameni pentru a profita de tot ce ne oferă ei.

Kris a încuviinţat.

— Aveţi nevoie de ajutorul nostru pentru coordonarea eforturilor. Aici trebuie să montaţi totul rapid, în timp ce vă coaceţi, şi să puneţi în funcţiune staţiile.

Ei au reflectat la cuvintele femeii. Purtătorul lor de cuvânt a spus:

— Poate că da. Totuşi nu am avut probleme cât timp Terminatorul a fost scos din funcţiune. Acum apreciem că Mercur ar trebui să contribuie la Mondragon cu altceva decât lumina, pe care să ne-o lase nouă. Voi aveţi metale grele, istoria artei şi Terminatorul însuşi ca operă de artă, o destinaţie turistică pentru marele tur şi pentru privitorii soarelui. O să vă descurcaţi perfect.

Kris a clătinat din cap.

— Noi suntem capitala sistemului interior. Cu tot respectul, voi doar operaţi staţiile energetice de aici. Aveţi nevoie de administraţie.

— Poate.

Swan a intervenit:

— Cu care saturnieni aţi discutat despre asta?

Vulcanoizii au privit-o fix.

— Saturnienii vorbesc cu noi ca ligă, a răspuns unul dintre ei. Însă avem aceeaşi legătură saturniană ca şi voi: pe ambasadorul lor pentru planetele interioare. Din câte am auzit, îl cunoşti mai bine decât noi.

— Te referi la Wahram?

— Bineînţeles. El ne-a spus că voi, mercurienii, cunoaşteţi situaţia interplanetară şi veţi înţelege cât de importantă este lumina noastră pentru proiectul Titan. Şi de asemenea pentru toate celelalte planete exterioare.

Swan n-a replicat.

Kris a început să discute despre aşezarea de pe Triton şi planul lor de a transforma Neptun într-o stea.

— Da, a răspuns unul dintre vulcanoizi, însă saturnienii nu vor face asta cu Saturn.

Swan i-a întrerupt:

— Mai spune-mi ceva despre Wahram – când v-a vizitat?

— Cred că acum doi ani.

— Doi ani?

— Stai, a intervenit altul. Anul nostru are lungimea de numai şase săptămâni, aşa că asta a fost o glumă. A fost aici relativ recent.

— După arderea Terminatorului, a clarificat primul vorbitor privind-o intrigat.

Kris a umplut tăcerea care a urmat, reamintindu-le vulcanoizilor că, în calitate de nouă

Leoaică a Mercurului, ea era acum liderul nominal al ordinului lor. Însă vulcanoizii aceştia nu erau Cenuşii, aşa cum s-au grăbit ei s-o informeze, ci aderenţi la o sectă schismatică, sectă care n-o recunoştea pe Leoaica Mercurului drept conducătoarea lor. Au fost totuşi foarte politicoşi, iar Kris a încercat să continue să-i convingă să păstreze înţelegerea; Swan a avut însă dificultăţi în urmărirea conversaţiei. Cu cât se gândea mai mult la ce făcuse Wahram, cu atât se enerva mai mult şi în cele din urmă n-a mai urmărit deloc discuţiile. Exact după ce-i spusese că va lucra cu ea, după ce găsiseră nava din norii lui Saturn, el venise aici şi-i subminase cauza. Fusese o lovitură dură şi pe la spate.

Traducere din limba engleză de Mihai-Dan Pavelescu

LAUREATUL NEBULA 2012

Interviu cu Kim Stanley Robinson

Cu toţii suntem încântaţi de progresele realizate în explorarea planetei Marte, cu ochii ţintă pe Curiosity şi vestea lansării unei noi misiuni, Inăight, în 2016. De ce aţi fost întotdeauna pasionat de Marte, ca scriitor şi om de ştiinţă?

Am început să fiu interesat de Marte la începutul carierei mele de scriitor SF, la sfârşitul anilor ’70, când s-au anunţat rezultatele probelor misiunii Viking şi abia descopeream munţii înalţi Sierra Nevada din California. Toate acestea la un loc. Veştile de pe Marte, fotografii de la suprafaţa planetei, dar mai ales interpretarea imaginilor surprinse de satelit m-au făcut să mă gândesc la

Marte ca fiind un loc surprinzător, cu un peisaj minunat, ce aduce un pic cu imaginea Vestului american – şi cu siguranţă un spaţiu al extremelor. Şi m-am gândit că ar putea fi terraformat. Şi astfel că este un loc despre care aş putea scrie, abordând toate aspectele pe care le implică formarea unei noi societăţi, într-un mod specific romanelor science fiction. Toate acestea mi-au stârnit o mare curiozitate, aşa că în 1982 am început să scriu primele povestiri care se petrec pe planeta Marte, cu „Exploring Fossil Canyon”, după care a urmat povestirea „Marte verde” în 1985, care mi-a adus un fel de statut de inventator

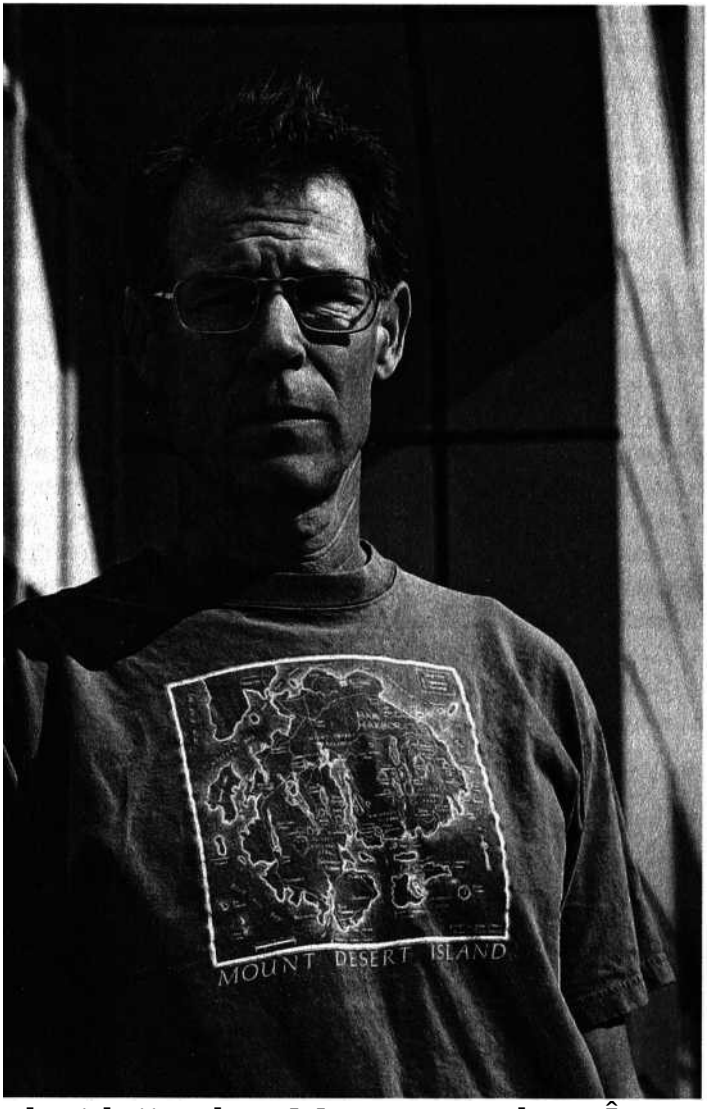

al ideii de Marte verde. Într-un final, povestea nu s-a integrat în trilogia pe care am scris-o în anii ’90, dar după aceea titlul şi proiectul au părut să fie ale mele.

Dacă luăm în consideraţie ultimele descoperiri în studiul planetei Marte, credeţi că suntem cu un pas mai aproape de povestea din

ciclul Marte?

Am învăţat mult de la Curiosity despre cum să asolizăm un obiect de asemenea dimensiuni pe Marte. Toate explorările recente, mai ales experimentele realizate cu cele două roveruri care au precedat Curiosity şi Mars Global Surveyor, au confirmat ceea ce ştiam deja, anume că pe Marte, aproape de suprafaţa planetei, există apă, pe care am putea-o folosi, dacă am trimite oameni acolo. Şi astfel ne apropiem de povestea mea. Trebuie să precizez că ea nu are o cronologie definitivă şi că am dorit să plasez povestea cât mai aproape de prezent. Şi acum mă gândesc că toate lucrurile despre care am scris s-ar putea întâmpla, dar e posibil ca asta să dureze, în realitate, mult mai mult decât întâmplările imaginate de mine. De asemenea, poate chiar la o scară mai mare.

Admir în romanele dumneavoastră toată cercetarea ştiinţifică din spatele poveştii. Cum ajungeţi să puneţi la punct toate aceste aspecte?

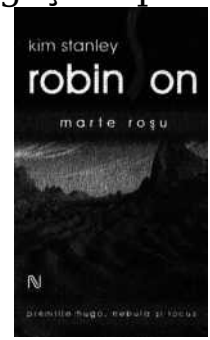

Cum reuşiţi să faceţi astfel încât cititorul să fie din ce în ce mai curios şi, în acelaşi timp, să înţeleagă planul ştiinţific de la baza romanului?

Când îmi e clară ideea pentru un roman, încep să strâng cărţi pe temele respective şi de

multe ori nu mă apuc să scriu cartea aceea ani întregi, aşa că, atunci când mă aştern la lucru, am la îndemână mai multe rafturi de volume ce mi-ar putea fi de ajutor. În ultimii cinci ani am început să folosesc internetul pentru cercetare, o sursă în care înainte nu aveam încredere. Dar încă îmi place să am aproape cărţi scrise de oameni care lucrează spre a deschide noi orizonturi în domeniile lor, care asamblează capitole importante din istoria recentă a respectivului domeniu şi mai ales din prezentul acestuia, toate descrise pe înţelesul cititorului de rând. Asta mă poate ajuta semnificativ.

După aceea, caut anumite surse de care să mă folosesc în construcţia unor episoade care au nevoie de cunoştinţe speciale. Se întâmplă adesea să fac cercetări pe măsură ce-mi revizuiesc cartea, pentru a consolida unele aspecte. Sunt oameni de ştiinţă şi le pun întrebări, de obicei e uşor să-i contactezi, iar ei abia aşteaptă să vorbească despre munca lor. De asemenea sunt căsătorit cu un om de ştiinţă, aşa că urmăresc progresele din comunitatea ştiinţifică a soţiei mele de treizeci de ani. Tot de treizeci de ani citesc fiecare număr din *Science News*. Toate acestea fac parte din educaţia omului obişnuit şi cred că acum pot spune că am o vastă cultură ştiinţifică, pe care o pot folosi ca să urmăresc cele mai recente descoperiri şi ca să fac faţă oricăror provocări pe care mi le-ar putea aduce literatura.

Cât despre cum poţi scrie o poveste interesantă, construită pe un plan ştiinţific, aici este vorba despre priceperea de a îmbina diverse

metode şi tehnici, la care se adaugă arta de a descoperi ce e captivant pentru cititor şi, sper, de a crea intrigi unde dimensiunea ştiinţifică este doar o parte din mecanism, astfel încât cititorul să fie interesat atât de intrigă, cât şi de poveste, lucru posibil numai dacă includem componenta de ştiinţă. E clar că trebuie să ai încredere în puterea ştiinţei de a fascina cititorul şi, de asemenea, în idecă că universul este la fel de interesant ca noi şi este o temă despre care vorbeşte literatura.

Ştiu că vă preocupă serios ecologia. Cum vedeţi următorii cincizeci de ani? Sunteţi optimist sau pesimist cu privire la evoluţia planetei noastre?

Sunt optimist şi pesimist în acelaşi timp. Nu în sensul pe care îl are expresia lui Gramsci, pe care o admir, deşi nu mi se potriveşte ca atare: „Pesimismul se referă la gândire, optimismul – la voinţă”. Eu am motive să fiu optimist chiar şi în ceea ce priveşte intelectul, termen prin care Gramsci s-a referit la felul în care fiecare analizează prezentul. Ne confruntăm cu probleme uriaşe pe care trebuie să le rezolvăm, dar, pe de altă parte, ştim din ce în ce mai mult care sunt pericolele şi ce putem face ca să le evităm. Iar cunoaşterea înseamnă putere, dacă reuşim să influenţăm şi să câştigăm luptele politice pentru a putea ocroti planeta, aşa cum ar trebui, şi a stabili o relaţie de echilibru cu ea. Cu alte cuvinte, viitorul planetei este o chestiune mai degrabă politică decât tehnică. Putem să ne înfrânăm şi să punem bazele unei permaculturi? Eu cred că putem, aşa că nu avem nicio scuză şi chiar ar

trebui să facem asta. Suntem datori faţă de generaţiile viitoare. Numai extincţia unei specii este cu adevărat iremediabilă şi trebuie să construim cât mai repede un sistem economic preocupat de ecologie, pentru a stopa fenomenul de extincţie, care, din nefericire, va atinge cote înalte în acest secol. Sarcina noastră este să punem stop şi să găsim o cale de a ne îmbunătăţi relaţia cu planeta care ne va asigura viitorul.

Schimbarea climatică bruscă este acum o adevărată ameninţare, aşa cum o înfăţişaţi în 2312, cel mai recent roman al dumneavoastră?

Schimbarea climatică este reală şi a început deja. Două dovezi clare sunt temperaturile medii globale şi schimbările prin care trece calota glaciară a Pământului, ceea ce confirmă previziunile făcute pornind de la creşterea nivelului dioxidului de carbon din atmosferă şi creşterea pH-ului oceanelor (o treime din dioxidul de carbon pe care îl degajăm în aer ajunge în oceane, ceea ce duce la creşterea gradului de aciditate). Aşa că da, schimbarea climatică este o ameninţare uriaşă pentru toate fiinţele vii şi pentru fiecare biom. În schimb, dacă putem să folosim cuvântul „brusc” nu e tocmai sigur, dar într-un fel nici nu contează. Schimbarea climatică se va petrece oricum, brusc sau în alt mod. În comparaţie cu evoluţia geologică, aceste schimbări sunt şi vor fi foarte bruşte. Dacă priveşti prin prisma unei vieţi omeneşti, ele pot fi considerate schimbări treptate sau suficient de rapide cât să le poţi observa, în funcţie de zona în care locuieşti şi de cât timp petreci în natură ori

de câtă importanţă acorzi vremii sau cât de mult depinzi de ea. Dar noi toţi depindem de ea. Se va întâmpla oricum, aşa cum se întâmplă în trilogia mea Ş *dinţa în capitală*, în care acţiunea se petrece în Washington, dar şi în cel mai recent roman pe care l-am scris, *2312*.

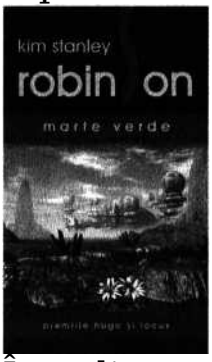

În calitate de om al viitorului care estimaţi că va fi cel mai important lucru care ne va schimba viaţa în următorii cincizeci de ani?

Schimbarea climatică, pentru că ea ar putea provoca schimbări uriaşe în structura populaţiei, o creştere a preţurilor şi, cel mai rău, scăderea drastică a rezervei de hrană. Dar să privim şi dintr-o perspectivă optimistă. Aş spune că cel mai important lucru care ne va afecta existenţa în următorii cincizeci de ani este reforma capitalismului, care se va transforma într-o economie nouă, orientată spre ştiinţă, preocupată de ecologie şi de justiţie. Avem nevoie de aşa ceva, vrem aşa ceva şi vom obţine asta!

Care sunt autorii dumneavoastră preferaţi din sfera ştiinţei? Dar scriitorii? Care dintre ei v-au inspirat de-a lungul timpului şi în ce fel?

Cei din sfera ştiinţei sunt atât de mulţi şi din domenii aşa de diverse, încât nici nu-i pot numi pe

toţi, pentru că, în unele cazuri, am citit o singură carte pentru un anumit proiect. Dar îi pot aminti pe Edward O. Wilson, James Gleick şi Paul Davies, autori din ale căror cărţi am învăţat mult de fiecare dată.

Dacă ne referim la autori SF, m-au inspirat întotdeauna scriitorii care au conturat noul val când eram tânăr şi m-am apucat să scriu literatură SF, o experienţă de neuitat: Ursula K. Le Guin.

Samuel R. Delany, Gene Wolfe, Joanna Russ, fraţii Strugaţki, Stanisław Lem şi mulţi alţii din aceeaşi zonă. Ei au folosit tehnici din modernismul literar în literatura SF şi au conturat astfel cele mai reprezentative romane ale vremurilor noastre.

Mi se pare extrem de interesantă ideea că oamenii de ştiinţă vor să se implice direct în politică, idee care apare în trilogia Marte. Credeţi că aşa va arăta viitorul nostru?

Asta se întâmplă deja, în cazul unor oameni de ştiinţă ca James Hansen, cel mai cunoscut cercetător american implicat în politică, împreună cu Noam Chomsky, dar există mii de asemenea personalităţi care sunt angajate în cauze politice la toate nivelurile. Până acum, una dintre strategiile lor obişnuite a fost să se constituie în organizaţii ştiinţifice pentru a-şi face auzită vocea (o sută treizeci de organizaţii au semnat o declaraţie care afirmă că schimbarea climatică este o realitate, de exemplu), funcţionând astfel ca organizaţii nonguvernamentale. Cu alte cuvinte, fac mai degrabă consultanţă decât construiesc politici şi nu se implică direct, asemenea ONG-urilor, în alte sfere, dar s-ar putea ca această

atitudine să se schimbe în viitor.

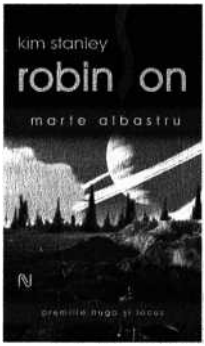

Ştiinţa este deja o ramură a politicii şi nu trebuie să uităm asta, dacă nu vrem să creăm o falsă distincţie. Organizaţiile care ne modelează viaţa şi ne determină realitatea materială sunt, toate, organizaţii politice. Aşa că ştiinţa trebuie considerată un sistem politic ciudat de utopic, dar eficient din punct de vedere practic.

M-a fascinat romanul dumneavoastră Galileo’s Dream. De ce v-a interesat viaţa lui Galileo?

Când am început să mă documentez pentru scrierea romanului *The years of Rice and Salt*, a trebuit să inventez o revoluţie ştiinţifică în stilul „istorie alternativă”, aşa că am citit despre revoluţia ştiinţifică reală, un episod fascinant, şi despre alte lucruri despre care mi-am dorit să scriu. Pentru mine partea cea mai bună în această documentare a fost descoperirea lui Galileo, care din anumite puncte de vedere poate fi considerat „primul om de ştiinţă”. Ca scriitor SF, am fost tentat să explorez începuturile ca să pot răspunde la întrebarea „ce este ştiinţa?”. Pentru mine, ca romancier, Galileo a fost un dar al zeilor, unul dintre darurile mele preferate, şi sper că am reuşit

să redau ceva din atmosfera epocii lui.

Înţeleg că locuiţi într-o comunitate utopică. Cum funcţionează ea?

Nu diferă prea mult de un cartier rezidenţial obişnuit, în care infrastructura este comună, aşa că nu aş vrea să subliniez latura de utopie a comunităţii noastre. Oricum, e o comunitate bună, se numeşte Village Homes şi se află în Davies, California. Cuprinde 220 de locuinţe, situate pe 80 de acri de pământ, aşezate unele lângă altele şi cu mult spaţiu deschis. Din multe puncte de vedere este ca o suburbie oarecare din America, dar uşor modificată astfel încât să semene cu un sat tradiţional din Europa, ca atmosferă. Străzile sunt de fapt uliţe care se înfundă, există piste de biciclete, grădini comune, elemente de decor comestibile (nuci şi fructe direct de la sursă), rândunici şi heleşteie pentru apă de ploaie, terenuri comune, case fără garduri şi aşa mai departe. Fiecare este proprietarul propriei case şi al terenului pe care aceasta se află, iar restul pământului este deţinut în comun şi hotărâm ce putem face cu el prin intermediul unui proces pe care îl numesc nano-politică: comitete alcătuite din voluntari iau decizii şi se implică direct în anumite acţiuni. Un comitet se ocupă de grădină, altul de arhitectură, altul de închirierea proprietăţilor noastre din sat, există un comitet director etc. Oamenii îndeplinesc aceste sarcini pentru binele comun, dar nimeni nu e prea entuziasmat de punerea lor în practică, sunt un fel de corvoadă necesară, ceea ce probabil că e bine. Există o grădiniţă pentru copii, birouri, o piscină şi

un mic restaurant în mijlocul satului, precum şi un teren mare de sport. De douăzeci de ani bucăţica mea din grădina comună este o plăcere şi un refugiu şi sursă de legume proaspete pentru masa noastră. Copiii au crescut aici, s-au jucat şi au socializat neconvenţional, ceea ce n-ar fi putut face într-o suburbie obişnuită dintr-un oraş american. Am scăpat de maşini şi de orare şi ne simţim ca într-un sat. În acest moment nici că există ceva mai apropiat de o utopie decât existenţa unui sat într-o comunitate globală. Fără îndoială că a fost un loc bun în care să ne creştem copiii şi în care să trăim.

Cel mai recent roman al dumneavoastră este 2312. Ce ne puteţi spune despre universul din această ficţiune?

2312 descrie întâmplările din anul respectiv, aşa că este un fel de roman SF cu de toate şi, într-o oarecare măsură, o continuare a universului din trilogia Marte, evenimentele petrecându-se cam la un secol după sfârşitul poveştii din „Marte albastru”. Istorisirile din aceste două cărţi nu sunt identice, dar sunt oarecum asemănătoare. În anul 2312 oamenii locuiesc pe multe planete din sistemul nostru solar şi au terraformat Marte, terraformează Venus şi toate celelalte planete mari. Mercur are un oraş care se mişcă în funcţie de rotaţia planetei pentru a rămâne întotdeauna în zona terminator, numai puţin în lumina Soarelui. Pământul se confruntă cu schimbarea climatică din cauza căreia nivelul mărilor a crescut cu unsprezece metri, iar populaţia numără douăsprezece miliarde de oameni, aşa că planeta

trece prin vremuri grele şi este în conflict cu comunităţile umane de pe celelalte planete ale sistemului solar, într-o oarecare măsură, oamenii folosesc ingineria genetică şi mulţi sunt hermafroditi sau de alt sex. Unii măsoară un metru înălţime, pe când alţii au aproape trei metri, iar noi începem să ne separăm în funcţie de rase precum câinii. În roman, există o poveste de dragoste între un personaj mercurial de pe Marte şi unul de pe Saturn, ambele fiind implicate în evenimentele istorice din epoca lor.

A consemnat Ana Nicolau

MITUL LUMII INFRAMERCURIENE

Jean-Pierre Largle

Jean-Pierre Largle (pseudonimul lui Jean-Pierre Moumon) s-a născut în 1947 la Toulon şi este scriitor şi cercetător francez, A publicat romanele Ave *Caesar Imperator* (2008), *Retour* ti Opor (2008), *Rendez-vous avec le destinde* (2012), o culegere de articole pe teme SF, *Planate pllleuses et autres thgmotlques de la sclence-fictlon* (2013), mai multe povestiri în diferite reviste (*Solaris*, *AOC* etc.) şi antologii, printre care: „Le cită des morts” (publicată şi în limba română, în *Almanahul Anticipaţia*, 2007).

„Mon Journal pendant la crise”, 1 şi 2 (2011), „Terraformer la Terre” (2011) etc. Şi, nu în ultimul rând, este şi traducător din mai multe limbi, printre care şi din limba română (a tradus din Vladimir Colin, Gheorghe Săsărman, Mihail Grămescu).

UN MIT ŞTIINŢIFIC

Vulcan este numele pe care Urbain Le Verrier (1811 – 1877) l-a dat unei planete ce se presupune că gravitează dincolo de Mercur, corpul ceresc, în principiu, cel mai apropiat de Soare. Ilustrul astronom francez

Urbain Le Verrier era intrigat de bizareriile orbitei eliptice ale acestei planete, în contradicţie cu mecanica celestă a lui Isaac Newton. Dar perturbarea putea fi explicată prin prezenţa unei planete inframercuriene, ascunse îndărătul strălucirii solare.

Fiind mai ales matematician şi teoretician, Urbain Le Verrier a început să facă, începând cu 1843, o serie de calcule pentru a verifica mişcările planetelor cunoscute ale sistemului solar în conformitate cu teoria newtoniană. În 1859 a publicat rezultatele: Mercur avansa prea repede, cu 42,98 secunde pe secol, exces datorat influenţei lui Vulcan. A stabilit chiar că Mercur trebuia să-şi efectueze mişcarea de revoluţie în jurul Soarelui în 33 de zile.

În 1846, pe baza perturbaţiilor de pe orbita lui Uranus, o calculase pe cea a unei planete

situate dincolo de aceasta. În acelaşi an, confratele său, Johann Gottfried Galle, descoperea planeta Neptun, aşa cum fusese prevăzut, în constelaţia Vărsătorului. Ceea ce nu a făcut decât să sporească încrederea în cel care a inventat-o şi să încurajeze căutarea planetei Vulcan în observatoare. În 1859, un astronom amator, doctorul Lescarbault, a declarat că a observat-o în tranzit pe discul solar şi l-a convins pe Urbain Le Verrier. Acesta nu a negat niciodată existenţa planetei Vulcan şi, pe 22 martie 1877, a anunţat trecerea ei prin faţa discului solar. Doi astronomi americani, James C. Watson şi Lewis Swift, au declarat că au observat-o, independent unul de celălalt, pe 29 iulie 1879. În ciuda contestărilor anumitor confraţi, căutarea s-a intensificat atât în rândul amatorilor, cât şi în cel al profesioniştilor. Unii au văzut chiar două planete! Controversa s-a prelungit până în primele două decenii ale secolului XX.

Un ecou al acestei controverse se regăseşte în *Aventurile extraordinare ale unui savant rus* (1888 – 1896), odisee a lunii celeste, publicată de Georges Le Făure (1858 – 1953) şi Henry de Graffigny (pseudonim al lui Raoul Marquis, 1863 – 1942), reprezentanţi de seamă ai SF-ului francez. În capitolele al X-lea şi al XI-lea, din cel de-al doilea volum (*Soarele şi Planetele mici*, 1899) al romanului lor fluviu, ei recapitulează ironic inventarea şi descoperirea planetei inframercuriene.

Smuls de cometa Tuttle împreună cu un fragment din Mercur, un grup de astronauţi este

dus până în apropierea Soarelui. Atunci, unul dintre ei le propune să profite de situaţie pentru a confirma existenţa planetei Vulcan, stârnind ironiile tovarăşilor de călătorie care contestau asemenea lucru. De fapt, el luase drept planetă nava spaţială care îi urma în călătoria lor şi a sfârşit prin a li se alătura. Totuşi, sub ameninţarea unui revolver a reuşit să le smulgă acordul verbal asupra ideii sale fixe.

Cea de-a doua menţionare a planetei Vulcan în literatura SF se regăseşte în *By Aeroplane to the Sun* (*Cu avionul până la soare*, 1910) al astronomului şi vulgarizatorului britanic Donald Horner. Trei astronauţi, fugind de pe Terra, vizitează planetele Venus şi Mercur şi interiorul Soarelui, care este rece şi solid şi unde întâlnesc marţieni. În trecere, ei observă planeta Vulcan, dar nu se opresc aici, ceea ce transformă în anecdotică prezenţa ei în acest roman dezlânat pentru adolescenţi.

În 1915, Albert Einstein (1879 – 1955) a dedus în urma calculelor că diferenţa de 42,98 de secunde a precesiei periheliului mercurian se explică prin curbura luminii din proximitatea Soarelui. Prin urmare, în principiu, nu era niciun motiv ca Vulcan să existe. Dar, cum puţini oameni de ştiinţă înţelegeau pe atunci teoria sa generală a relativităţii (1905) şi se întemeiau pe cea a lui Isaac Newton, ideea a rezistat. Astfel a mai persistat multă vreme printre ei şi, desigur, printre autorii de SF.

ÎN PUBLICAŢIILE DIN SUA

Explorarea planetei Vulcan a fost mai ales

apanajul vechilor glorii ale pulp-ului din SUA sau cel puţin al autorilor debutanţi care puteau, eventual, să se îndrepte spre teme mai prestigioase. De unde rezulta o calitate deseori discutabilă. Un singur autor este britanic. Cel dintâi care a dezvoltat cu adevărat această idee a fost R (Oman) F (rederick) Străzi (1899 – 1976) în povestirea „The Terrors of Aryl*” („Teroarea de pe Aryl”, 1932). A rebotezat Aryl planeta inframercuriană pe care a descris-o astfel:

În ultima vreme, explorările periheliului solar au făcut cunoscute miilor de pământeni condiţiile atmosferice, specifice şi îngrozitoare, ale planetei Aryl, dar în1898, această planetă stranie învârtindu-se nebuneşte în jurul Soarelui, dincolo de orbita lui Mercur, era practic neexplorată, învelişul ei de gaz dens, formele alotropice de elemente cunoscute pe Terra se singularizează prin enorma lor putere de refracţie luminoasă atât de considerabilă, încât, de fapt, deviază la jumătatea parcursului luminii şi al căldurii strălucitoare a Soarelui şi înconjoară planeta, făcând-o practic invizibilă de pe Terra. Totuşi, tocmai această caracteristică salvează orice formă de viaţă de la distrugerea instantanee cauzată de căldura solară.

În povestire se relatează aventura a doi ofiţeri ai Poliţiei Aeriene Interplanetare, naufragiaţi pe Aryl în urmărirea piraţilor spaţiali. În jungla aryliană înfruntă păsări cu cap uman, înzestrate cu suliţe naturale, creaturi sferice cu trei labe lungi şi o gigantică reptilă monstruoasă. Ca să scape de aceasta se aruncă în apă şi, din

întâmplare, dau chiar peste ascunzătoarea piraţilor pe care îi înfrâng după ce eliberează frumoasele prizoniere.

„The Terrors of Aryl” este creaţia unui scriitor care a adunat clişee pe durata scurtei sale cariere. Vulcan este doar un decor exotic. Acelaşi lucru este valabil şi pentru „The Hell Planet” („Planeta infernală”, 1932) a compatriotului său, Leslie F. Stone (1905 – 1991), pseudonimul lui Leslie Francis Silverberg, născută Rubinstein, una dintre primele autoare de pulp SF, alături de Francis Stevens (Gertrude Bennett), A (manda) Reynolds Long, L (ouise) Reynolds Hansen şi Clare Winger Harris.

Aici Vulcan este o sferă toridă, cu un diametru de 1931 de kilometri, unde totul este toxic. Se găseşte din abundenţă radium, dar, mai ales, o materie încă şi mai preţioasă, cosmicitul, care deţine proprietatea de a capta toate razele, indiferent care ar fi lungimea lor de undă. În fine, este populată de umanoizi primitivi. La început ei cred că pământenii sunt zei, dar, când soseşte o nouă expediţie, condusă de singurul supravieţuitor al precedentei, pun la încercare vulnerabilitatea intruşilor.

Acest roman pesimist transpune aventura conchistadorilor căutători de aur. Pământenii sunt conduşi de vulcanieni la zăcămintele de cosmicit. Însă pe drum mor din cauza radiaţiilor după ce şi-au scos costumele speciale şi au mâncat fructe otrăvitoare. Este o poveste morală, fiindcă dorinţa de îmbogăţire este pedepsită, şi care s-ar putea petrece, cu minime schimbări, într-o colonie

africană, numai că aici indigenii îşi apără teritoriul până la viitoarea expediţie…

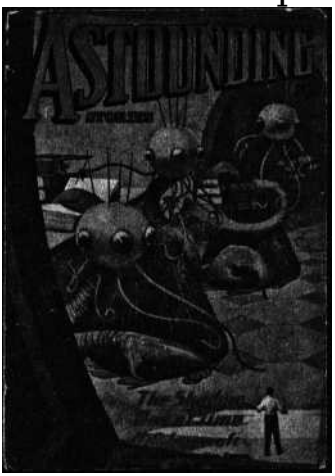

Asocierea planetei Vulcan cu moartea se regăseşte în „Vulcan’s Workshop” („Atelierul de pe Vulcan”, 1932) de Harl Vincent, pseudonim al lui Harold Vincent Schoepflin (1893 – 1968). Orbitând la 32 de milioane de kilometri de Soare, această sferă stearpă cu un diametru de 322 de kilometri are orientată spre astru aceeaşi faţă.

Greutatea ei este de şase ori mai mare decât cea a Terrei din cauza miezului de neutroniu, elementul cel mai greu din univers. Merită astfel încă şi mai mult tributul de infernală.

Zona îngustă care despărţea faţa întunecoasă de cea luminoasă era adăpostul a trei sute dintre cei mai periculoşi criminali de pe Marte. Ei extrag minereurile preţioase şi nimeni nu supravieţuieşte multă vreme radiaţiilor. Un agent de pe Terra este trimis aici şi evadează până la astronavă. Mărturia lui va contribui la răsturnarea regimului care perpetua lagărul de exterminare ce trimitea la cele din fosta URSS, unde, cu excepţia câtorva

detalii, acestei nuvele bine construite, dar banale.

Vulcan serveşte drept catalizator în „Mathematica” („Matematica”) şi în „Mathematica Plus” („Matematica plus”, 1936), nuvele ale britanicului John Russell Feam (1908 – 1960). Avem de-a face cu un asteroid alcătuit la suprafaţă în totalitate din metal, iar în mijloc este înţesat de maşini. Doi savanţi pământeni şi Pelathon, un umanoid apărut din macrocosmos, ajung pe planetă şi sunt antrenaţi în microcosmos, pe Matematica, unde îi aşteaptă şi-l afur, o fiinţă cu trupul atrofiat, dar cu capul supradimensionat. El le spune următoarele:

Vulcan era aici înainte de apariţia universului vostru: universul vostru s-a realizat în urma revărsării matematice de pe Vulcan. În maşinile vulcaniene exista un abur în care se găsea legătura ce trimitea la sursa originală: acest loc. Odată constituit acest univers, Vulcan a recreat, pornind de la cifre, o energie ce reia energia existentă în mintea celor care au conceput totul de la origini: eu însumi. Astfel a fost produsă gândirea pe acest asteroid aparte. Faptul de a detaşa un fragment din această lume şi de a-l aduce pe Terra a condus la apariţia unei alte serii de cifre, iar tu, Farrington, creând un univers, ai reprodus cu totul involuntar o serie de cifre într-o multiplicare constantă, care au acţionat asupra eterului şi au creat lumea de pe Pelathon. S-a multiplicat la rându-i şi aşa s-a născut rasa lui. A fost suficient de iscusit ca să deducă sursa – Terra – şi traiectoria care l-a condus până aici la fel de uşor cum tu transformi pe hârtie un yard în ţoli. Şi

tu, de asemenea, ai urmărit seria matematică a cifrelor până în punctul ei de plecare: aici.

Exilaţi, pământenii depăşesc obstacolul morţii, şi-l afur îi salvează şi îi lasă pe o planetă similară Terrei. În „Matematica Plus”, locuitorii acelei planete îi proiectează pe pământeni la sfârşitul universului redus la un punct geometric. Descărnaţi, îl întâlnesc pe demiurgul matematician care concentrează totalitatea materiei. Acesta îi trimite pe Matematica, de unde, cu ajutorul lui şi-l afur, o pornesc pe firul timpului spre Vulcan şi Terra de dinaintea plecării lor, păstrându-şi amintirile dobândite.

Sunt două nuvele care reprezintă două din rarele exemple de literatură SF întemeiată pe matematică, deşi această disciplină este aproape divinizată în acest gen. Deşi de formaţie ştiinţifică, autorul a contrazis foarte adesea raţionalitatea şi chiar bunul-simţ în creaţia sa prodigioasă. Această aventură dezlânată este excepţia care confirmă regula. Vulcan este, desigur, doar un pretext, dar nu-i lipsit de importanţă faptul că reprezintă un avanpost al eternităţii şi o poartă spre univers şi sfârşitul lui.

Planeta Vulcan este prezentată ca o capcană cosmică în „The W62 s Last Flight” („Ultimul zbor al lui W62”, 1936), încheierea unei pentalogii de space opera de Clifton B (ryan) Kruse (1905 – 2000), uitatul autor al unui număr de douăzeci de povestiri scrise între 1933 şi 1943. Ipoteza porneşte de la un mic asteroid, fost satelit al lui Mercur, atât de aproape de Soare încât s-a transformat într-o sferă de gaz supraîncălzit. Dar

ceea ce îl face periculos pentru navigaţia spaţială e faptul că atrage metalele.

În această capcană cade nava de pasageri M31. Deviată de pe traiectoria ei, lansează un SOS, deoarece căldura devine insuportabilă pe măsură ce se apropie tot mai mult de planetă. W62, racheta vedetă a seriei, goneşte şi explodează după ce a plonjat în asteroid, dar echipajul scapă cu viaţă şi salvează şi cealaltă navă. Povestea nu se distinge de producţiile similare de valoare modestă ale vremii. Singurul ei merit este că prezintă planeta Vulcan sub o formă neobişnuită.

Povestire ultraştiinţifică, „At the Center of Gravity" („în centrul gravitaţiei", 1936), prefigurează o modalitate pe care o va promova John W. Campbell în *Astrounding Stories*, începând cu 1937. Ross Rocklynne, pseudonim al lui Ross Louis Rocklin (1913 – 1988), imaginează planeta Vulcan ca pe o sferă cu diametrul de 1432 de kilometri, având aceeaşi faţă orientată spre Soare, şi cu o grosime de 161 de kilometri. Concavitatea sa este explicată printr-o explozie care a golit-o înainte ca gazul toxic să o umple.

Între suprafaţă şi interior există un tunel de legătură, care este folosit de un poliţist angajat în urmărirea unui bandit. Doar că amândoi rămân imobilizaţi în centrul planetei, unde sunt adunate forţele gravitaţiei. Cei doi sunt limitaţi de rezerva lor de oxigen. Cum Vulcan descrie o orbită foarte excentrică, cred mai întâi că atunci când va atinge periheliul, atracţia solară îi va apropia de suprafaţă. Dar au uitat cea de a doua lege a lui

Kepler. Aşa că adoptă o altă metodă.

Încercând să se învârtă, sprijiniţi unul de celălalt, se propulsează până la jumătatea distanţei spre suprafaţă. Apoi profită de vârtejurile produse de diferenţa de temperatură dintre cele două feţe ale planetei, în fine, curentul ascendent care traversează tunelul îi împinge la suprafaţă, unde banditul, mai viclean, fuge cu astronava. Această povestire exploatează în cel mai original mod imaginile vulcaniene, însă autorul ei uită că o cochilie goală, simetrică, nu are câmp gravitaţional intern orientat spre centru.

Mai banală, „The Flat Folk of Vulcan” („Oamenii plaţi de pe Vulcan”, 1940) de Dennis Clive, alias J.R. Feam, este foarte dezamăgitoare, mai ales după „Matematica” şi continuarea acestei nuvele. Este vorba despre un asteroid cu diametrul de vreo 48 de mii de kilometri, prezentând aceeaşi emisferă Soarelui, dar de o extremă densitate, fiindcă greutatea sa pe suprafaţă este aproape egală cu cea a Lunii. Doi exploratori pământeni lăsaţi pe faţa obscură a planetei o găsesc dură şi netedă ca şi când ar fi de metal, în timp ce faţa opusă este aprinsă prin fuziune.

Întâlnesc aici nişte creaturi simpatice atât de plate încât ignoră noţiunea de grosime. Prin intermediul tălmaciului lor telepatic, pământenii îi învaţă pe savanţii acestora ce este a treia dimensiune. Aceştia îi apără de prădătoare, de straturile dense şi fierbinţi venite din cealaltă emisferă, stropindu-i cu apă. Le promit prietenilor că vor reveni ca să-i elibereze. O nouă povestire

de explorare planetară fără strălucire şi consensuală.

Leigh Brackett (1915 – 1978) imaginează încă o planetă goală pe dinăuntru în „Child of the Sun” („Copilul Soarelui”, 1942), fiind totodată foarte concis în această privinţă. Vulcan este un mic glob a cărui suprafaţă vitroasă absoarbe lumina, ceea ce îl face aproape invizibil. Este descoperit de un trio de fugari urmăriţi de tiranul care domină sistemul solar şi care îşi neutralizează opozanţii printr-un tratament psihologic. Aceştia plonjează într-o crevasă pentru a ajunge într-un spaţiu luminos, unde se înalţă un castel.

Strălucitorul proprietar al castelului este ultimul dintr-o specie născută, asemenea sistemului solar, din coliziunea dintre soarele tânăr şi o altă stea. Trăieşte într-un spaţiu sub forme de bule de energie, convertindu-şi propriii atomi. Ca să supravieţuiască, entitatea foloseşte materia, este înconjurată de o cochilie care absoarbe razele de soare şi le restituie în profunzime pentru a se hrăni atât cât are nevoie. Interesată de fiinţele umane, le creează o atmosferă respirabilă şi acoperă crevasa.

Pentru că nu poate crea fiinţe vii adevărate, Copilul Soarelui se plictiseşte şi vrea să facă din intruşi marionetele sale. Şeful lor îi propune să-şi aducă tovarăşii, care îl adoră ca pe un zeu, dar entitatea bănuieşte o viclenie ucigaşă. În cele din urmă, acesta o ceartă că a sacrificat măreţia cosmică a speciei sale pentru o vizuină în care supravieţuieşte jalnic. De ruşine, entitatea câştigă

spaţiu ca să se extindă, lăsând planeta Vulcan fiinţelor umane refugiate din pricina tiranului lor, căci a înţeles că nu le poate îmblânzi.

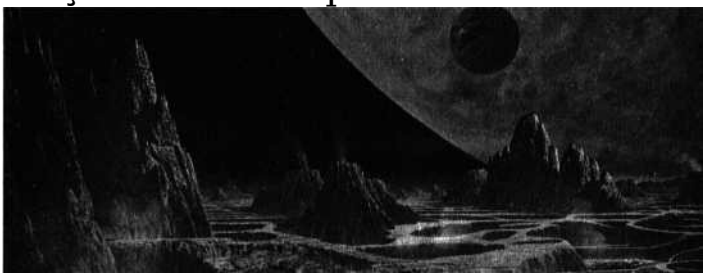

Deşi destul de superficială, „Child of the Sun” este totuşi creaţia unei debutante, în povestire schiţându-se un stil plin de culoare şi de efluvii lirice, elemente pe care autoarea le va dezvolta în deceniul următor. Aproape că povestirea ar fi putut fi scrisă de Edmond Hamilton care a devenit, în 1946, soţul autoarei. Şi aici Vulcan este o creaţie artificială şi sediul unei puteri care transcende umanitatea. Şi apoi proximitatea Soarelui începe să aibă un rol determinant.

R. Rocklyne a folosit planeta Vulcan cel puţin în povestirea „The Bottled Men” („Oameni în sticlă”, 1946). Este vorba oare de aceeaşi planetă? Nu este evocată nicio concavitate. Are îndreptată spre Soare aceeaşi parte, detaliu pe care astronomia îl atribuia pe atunci lui Mercur, dar se roteşte în jurul axei sale. Această mişcare determină apariţia unei zone crepusculare vaste de 160 de kilometri, temperată în ciuda absenţei atmosferei. Şi aici avem de a face cu un poliţist şi cu un criminal care cooperează.

În chiar centrul acestei zone, personajele cad

într-un lac de mercur, apoi şi mai în adânc, într-o grotă, printr-un tunel de comunicare. În funcţie doar de mişcarea de rotaţie a planetei în jurul axei sale, temperatura mercurului trece de la o extremă la cealaltă şi o transmite la gaz, comprimându-l şi dilatându-l alternativ. În cea de a doua stare, gazul împinge mercurul spre suprafaţă. Având un pistol cu flacără, cei doi încălzesc gazul şi sunt proiectaţi spre suprafaţă asemenea unui obuz dintr-un tun.

Toată povestirea se orientează aşadar în jurul rezolvării iscusite a unei probleme de vase comunicante. O asemenea configurare poate părea trasă de păr. Dar de ce să te lipseşti de plăcerea de a plasa condiţii fizice deosebite, în principiu de neconceput în alte locuri, pe o planetă inventată? O sticlă geologică aici, o cochilie goală în „At the Center of Gravity” etc., Vulcan stimulează imaginaţia prin marginalitatea ei, chiar dacă nu toţi autorii găsesc soluţii strălucite.

Edmond Hamilton (1904 – 1977) trebuie să fi fost impresionat atât de „At the Center of Gravity”, cât şi de „Child of the Sun”. Elemente din acestea se regăsesc în „Outlow World” („Lumile din afara legii”, 1946) şi în „Children of the Sun” („Copiii Soarelui”, 1950). Ambele aparţin seriei *Captain Future* (*Căpitanul Viitor*), douăzeci şi şapte de titluri publicate între 1940 şi 1950, în care Curt Newman (o fiinţă umană), Simon Wright (creier închis într-o cutie), Otho (android) şi Grang (robot) salvează şi distrug lumi.

„Outlow World” este povestea urmăririi unor

piraţi ai spaţiului care fură tot radiumul din sistemul solar. Numai ultimele cinci capitole se referă la Vulcan, unde piraţii au construit reactoare gigantice alimentate cu radium. Scopul lor este să o propulseze spre stele, astfel încât, în subsidiar, să o scoată pe Mercur de pe orbită ca să o lanseze spre Soare şi, după ce au prădat toate celelalte planete, să o transforme într-o nová. Inutil să adăugăm că cei patru se opun acestui plan.

Vulcan este o cochilie goală, iar autorul reia ipoteza lui R. Rocklynne referitoare la geneza acestuia. Aflată sub puternica lumină a Soarelui din apropiere, suprafaţa planetei este în fuziune. Prin gura unui crater, carbonizează suprafaţa interioară pe traiectoria pe care o urmează prin mişcarea de rotaţie a planetoidului, dar luminează restul. Cum concavitatea posedă o atmosferă respirabilă, în jungla de ferigi uriaşe care o acoperă şi unde există umanoizi primitivi domneşte o temperatură acceptabilă.

Aceştia sunt descendenţii denebienilor care îşi instalaseră aici o bază înainte de distrugerea imperiului lor interstelar. Piraţii voiau să-i înrobească şi ocupaseră templul sacru, iar cei patru eroi îi îndepărtează fără probleme. Împreună iau cu asalt citadela duşmană şi salvează sistemul solar, sfârşit previzibil al acestei nuvele pentru copii, doldora de clişeele space opera. Să fi fost oare conştient autorul că a oferit o imagine dezamăgitoare a cadrului vulcanian? în orice caz, a scris o urmare.

Vulcan domină în „Children of the Sun”, o

nuvelă în care se inspiră mai mult din L. Brackett, de la care, în afara titlului, împrumută şi ceva lirism. De data asta cei patru eroi pornesc în căutarea unui prieten al lui Curt Newton. Notele sale arată că avanpostul denebian îşi propusese studiul fizicii solare şi că savanţii care lucrau acolo descoperiseră modalitatea de a se transforma în energie. Li se alătură acestora pe Soare.

Conform unei legende vulcaniene, flăcările vii traversează Soarele şi vizitează din când în când planeta Vulcan. Curt Newton acţionează mecanismul străvechi şi se lansează spre Soare sub formă de flacără. Aici îl întâlneşte pe fostul şef al fizicienilor denebieni şi îşi regăseşte prietenul pe care îl aduce pe planetă, dar acesta refuză in extremis să renunţe la starea de extaz şi de imortalitate. Ne putem întreba de ce Căpitanul Viitor revine la jalnicul său substitut de viaţă.

Vulcan este poarta Soarelui şi a eternităţii. În ciuda naivităţii sale, nuvela evocă de minune o stare dematerializată în care, cuprins de vârtejurile de energie, spiritul rupe lanţurile terestre. Măcar i-a făcut să viseze pe mulţi adolescenţi. Însă conceptul a continuat să-l obsedeze. Inspirat deja de entitatea energetică din „Child of the Sun”, în „Sunfire!” („Foc Solar!”, 1962) Edmond Hamilton a transferat în stele locaşul adevăratei vieţi. *LuxAeterna*!

CELE MAI RECENTE CONTRIBUŢII

Odată cu *Gli Uomini di Fuoco* (*Oamenii de foc*, 1955), torţa tradiţiei vulcaniene trece în Europa Continentală. Banda desenată a

scenaristului Gian Carlo Testoni şi a desenatorului Mario Fantoni, aflat pe atunci la începutul unei lungi cariere, este italiană. Are particularitatea de a fi una dintre rarele proze în care nimeni nu pune piciorul pe planeta Vulcan. Ceea ce nu o împiedică să ofere numeroase detalii despre aceasta şi, mai ales, despre arzătorii ei locuitori.

O expediţie vulcanologică patronată de universitatea din Chicago explorează una din insulele Hawaii şi este condusă de profesorul Angelus, însoţit de nepotul Frankie (de cincisprezece ani), asistentul Canelly şi medicul Muscletone. Escaladând versanţii unuia dintre cei doi vulcani activi, trebuie să cedeze reticenţelor cărăuşilor indigeni care se tem de Tupanpanii, spiritele infernale care trăiesc în foc. Instalează cortul pentru noapte şi descoperă urme carbonizate de tălpi.

Părăsind tabăra, mezinul expediţiei dă peste un gigant umanoid de foc, care i se adresează astfel: „Opreşte-te, locuitor al Terrei! Nu vorbesc, dar îţi transmit gândurile mele, iar tu poţi să mă înţelegi!” O ia la goană şi suportă ironiile unchiului său care, a doua zi, observă căderea unor bulgări de foc în ocean. În aceeaşi seară, Canelly observă şi el o asemenea creatură şi o urmăreşte. O alta îi vorbeşte şi îi arată efectele dezintegratorului său. Canelly i-l cere şi îl primeşte.

Ascunzând arma de tovarăşii săi, se întoarce în tabără şi, în ziua următoare, află, printr-un mesaj transmis prin radio, că militarii de la cea mai apropiată bază americană, informaţi de

căderea primului bulgăre de foc în ocean, au găsit numai un schelet asemănător celui uman, dar dintr-un metal necunoscut. Profită de ocazie ca să informeze un ziar despre prezenţa extratereştrilor, gândind că va obţine toată gloria expediţiei. Muscletone îl surprinde şi este ucis, apoi Canelly pune explozibil în jurul vulcanului.

În timp ce trădătorul se străduieşte să-i piardă, profesorul Angelus şi nepotul său sunt răpiţi de la marginea vulcanului de Oamenii de foc, închişi într-o cuşcă transparentă şi aruncaţi în crater, unde gazdele lor creează pentru ei scafandri de foc. În adâncul craterului sunt primiţi de Ael, un savant vulcanian, care le dezvăluie că ei au venit pentru a studia Terra şi au ales aceşti vulcani fiindcă aici există o temperatură apropiată de cea de pe planeta lor şi că:

Lumea mea se află pe o planetă atât de apropiată de Soare, încât nu o puteţi vedea de pe Terra! Se numeşte Xey, adică circumsolară… Trupurile noastre sunt alcătuite dintr-o substanţă asemănătoare focului, iar scheletul nostru este metalic. Străzile noastre sunt bulevarde cu laboratoare şi uzine unde se studiază neîncetat!… Noi construim totul cu ajutorul creării şi dezintegrării atomilor, căci suntem infinit mai avansaţi decât voi!

Radioul anunţă un ciclon. Cum apa îi distruge, extratereştrii vor să părăsească Terra împreună cu prada lor. Cei doi ostatici evadează şi se refugiază într-o sferă, ca să zboare spre un satelit artificial. Aici îi aşteaptă şeful xeyenilor care poate – pentru un interval scurt de timp – să

se dezintegreze şi să se reconstituie după bunul său plac. Le mai arată şi alte minunăţii şi îi duce în largul oceanului, alături de Canelly, care înnebunise şi care va fi în curând victima dezintegratorului său şi, în acelaşi timp, a unui ihtiozaur care trecea pe acolo.

În ciuda unui desen cam sumar, a unui scenariu mai curând slab şi a unei raţionalităţi şchioape – mâna dezintegrată care nu sângerează deloc, asocierea unei furtuni cu o recrudescenţă a petelor solare etc. *Gli Uomini di Fuoco* rămâne o evocare imaginativă dacă nu a planetei Vulcan, măcar a strălucitorilor ei locuitori. Într-adevăr, temperatura lor ridicată îi prezintă ca pe o emanaţie a Soarelui, făcând apel la o logică poetică, dată fiind apropierea lor de această stea.

Vulcan apare şi într-o scurtă şi sumară bandă desenată americană de John Broome şi Sy Barry – *The World That Vanished*! (*Lumea care a dispărut*, 1955). Mesajul unor supravieţuitori dintr-o lume aflată între Marte şi Jupiter anunţă că o soartă similară va avea şi o a patra planetă, dacă foloseşte arma cu raze, cosmice. Umanitatea înţelege că despre ea este vorba, descoperind o planetă inframercuriană. Extratereştrii voiau ca Terra să-şi distrugă singura sa modalitate de a se apăra…

Tot o asociere solară este prezentă în *Planet Vulcan* (*Planeta Vulcan*, 1956) de James Norton, pseudonim comun ăl mai multor autori vest-germani care s-au delimitat deseori de el, dat fiind prestigiul modest al editorilor. Acest scurt roman debutează cu tranzitul unei planete

inframercuriene prin faţa discului solar. Faptul de a fi observată are loc două secole după ce existenţa ei a fost bănuită, data situându-se între 2050 şi 2100, vreme în care cucerirea sistemului solar e un lucru dobândit.

Universum, societate de astronautică, dispunând de o nouă formă de propulsie nucleară, lansează o expediţie spre Vulcan. Titania se zdrobeşte de o planetă după revolta izbucnită la bord, în urma unei neînţelegeri în rândul echipajului internaţional, compus din unsprezece bărbaţi şi o

femeie. Cum razele solare ard jumătate din suprafaţa planetei la fiecare mişcare de rotaţie, supravieţuitorii se refugiază în adâncul astrului, împreună cu echipamentul recuperat, şi lansează SOS-uri prin radio.

Pe Venus se încropeşte atunci o nouă expediţie. Între timp, supravieţuitorii au descoperit un sistem de caverne în care se stochează un rest de abur şi o atmosferă respirabilă la o presiune suficient de bună. Mai multe nu vom afla despre Vulcan. Într-adevăr

descrie o orbită din ce în ce mai apropiată de Soare, singura surpriză a unei poveşti banale şi neconvingătoare ce trebuia să încheie trecerea în revistă a imaginarului vulcanian.

Această decădere ar confirma, prin urmare, datele anterioare ale temei căreia studiul de faţă i-ar servi drept epitaf. Într-adevăr, de ce să prezinţi o planetă a cărei inexistenţă a fost definitiv dovedită de sondele spaţiale? O provocare la care a răspuns servitorul dumneavoastră francez, Jean-Pierre Largle. Nuvela sa, „Spectrul lui Vulcan" (2012), al cărei titlu sugerează, e drept, un deces, omagiază o lume dispărută, într-atât nostalgia sa mai preocupă câţiva şoareci de bibliotecă SF.

Nuvela prezintă pe unicul supravieţuitor al unei baze ştiinţifice de pe Icar, a cărei mişcare pe orbită aproape că atinge Soarele. Atunci asteroidul traversează o hologramă gigant cu imaginea unei planete ai cărei locuitori au fugit cu o sută cincizeci de milioane de ani în urmă spre un alt sistem stelar. Dar au lăsat în urma lor, pentru viitoarele inteligenţe, o urmă a existenţei lor în univers. Astronautul cade într-un somn paradoxal, dar creierul său înregistrează istoria lor vizuală.

Conform acesteia, sistemul solar avea două stele: o stea mare şi una mică, satelitul ei, pe care a absorbit-o. Dar, explodând, aceasta a proiectat aşchii dintre care una a orbitat în apropiere. O viaţă neprecizată, dar cristalină, fără îndoială, a apărut pe linia care despărţea zona întunecată de cea în flăcări. Aceste fiinţe explorează lumi învecinate care să le înlocuiască pe a lor, ameninţată să fie absorbită de Soare. Au trebuit să

caute foarte departe.

În pofida sobrietăţii sale vizuale şi deductive, această povestire încearcă să confere un caracter epic aventurii vulcaniene de la naşterea sistemului solar. Autorul resuscitează pentru scurtă vreme o Atlantidă celestă înghiţită nu de apă, ci de foc, sfârşitul unei cariere evocatoare. Cunoscând tema şi numeroasele ei interpretări, autorul foloseşte un artificiu literar, fără să nege legenda şi să se îndepărteze prea mult de verosimilul ştiinţific. Această salvare *in extremis* este fără îndoială cea de pe urmă.

MOŞTENIREA VULCANIANĂ

Legea de structurare a distanţelor planetare a lui Titus-Bode, căreia poziţiile relative ale planetelor sistemului solar par să-i dea dreptate, autorizează în teorie două corpuri cereşti inframercuriene la o distanţă de Soare de 27.000.000 de kilometri, respectiv 7.500.000 de kilometri. Masa celui dintâi ar trebui să fie suficient de redusă (1/1.000 faţă de cea a Terrei) pentru a nu perturba traiectoria lui Mercur mai mult decât o prevede relativitatea. Cea de a doua s-ar fi evaporat de multă vreme.

Numeroase comete cu orbite foarte eliptice au periheliul mult dincolo de Mercur (situată în medie la 58.000.000 de kilometri de Soare).

Şi, de asemenea, mici asteroizi. Dar se pare că nimic important nu tulbură permanent interiorul acestei limite fiindcă astronomii ar fi observat de mult. Totuşi, unii încă îşi mai pun speranţele în bolovanii cosmici sau în norii de praf cosmic. Viitoarele sonde spaţiale vor decide.

SF-ul pare să fi abandonat definitiv ideea unei planete inframercuriene, scenă a aventurilor exotice sau poartă deschisă spre misterele universului. Asemenea lui Mercur, cu care a împărţit multă vreme anumite specificităţi, adesea aprobate, uneori în mod eronat, de astronomia oficială, Vulcan simbolizează o extremă a naturii şi numeroasele ei manifestări fizice şi psihologice. Iar caracterul ei mitic o face şi mai adecvată acestei caracteristici decât alte planete.

Asocierea cu o extremă este mai întâi de ordin solar. Dată fiind apropierea ei de Soare, Urbain Le Verrier botezase planeta cu numele zeului roman al focului – Hefaistos în elină –, fierar şi meşter de arme, patron al ciclopilor. Aşa cum sunt ei descrişi şi observaţi *în Gli Uomini di Fuoco*, arzătorii locuitori ai planetei Xey le seamănă destul de mult, mai ales în adâncul vulcanilor tereştri pe care i-au ales drept loc pentru sejurul lor pe Terra. Dar se simt şi meşteri ai materiei prin creare şi dezintegrare.

În „Child of the Sun”, Vulcan este creaţia unei entităţi imemoriale care îşi ia energia de la Soare. În „Outlow World”, este o cochilie goală, traversată de un colosal ac fierbinte, iar în „Children of the Sun”, planeta este înfăţişată destul de poetic drept o trambulină folosită de fiinţele de foc de pe steaua apropiată. În *Planet Vulcan* redevine planeta condamnată. La urma urmei, nu este ea mama întregului sistem solar?

Lipsa de verosimilitate a povestirilor precedente nu înlătură cu nimic interesul pentru cititor. Sunt instructive, în ciuda justificărilor

ştiinţifice iluzorii, dacă nu rizibile. Astfel, din acest punct de vedere, literatura SF face apel la mitologiile antice: Aton, cel care dă viaţă lui Amenhotep al IV-lea, Atar, fiul lui Mazda, Sol invictus, zeul roman, focul purificator al sacrificiilor oferite zeilor, vulturul aztec, simbolul strălucirii solare reîmprospătate de inimile însângerate ale ofrandelor omeneşti etc. Toate acestea sunt eminamente umane.

În acest context, Vulcan apare ca legătura dintre Soare şi emanaţiile sale: focul, energia, căldura, strălucirea în formele sale benefice şi malefice. În „Children of the Sun”, raza solară care pârjoleşte o parte din suprafaţa concavă a lui Vulcan şi îi transgresează matricea internă face, de asemenea, posibilă viaţa. Şi, mai ales, este canalul prin care fiinţele sublimate sunt proiectate spre cuptorul termonuclear al nemuririi, cunoaşterii şi libertăţii. Eliberat de trup, sufletul îşi găseşte aici paradisul.

În *Gli Uomini di Fuoco*, Soarele trimite emisari cărora le-a conferit câteva din puterile sale asupra materiei şi energiei. Dar ei aterizează în vulcani: astfel intimitatea terestră este legată de intimitatea astrală. Aducând cu ei toate cunoştinţele de care dispun, au un rol prometeian şi ciclopian totodată, deşi prematur. Dacă idealizarea solară este evidentă, nu se ajunge la o transmutare: pământenii contactaţi îşi regăsesc realitatea lor materială.

Mai mult decât *Planet Vulcan*, „Le Spectre de Vulcain” ilustrează schimbarea matricei solare originale, cea care răspândeşte viaţa, dar şi

moartea. De asemenea, în „The Flat Folk of Vulcan”, Soarele joacă un rol agresiv în măsura în care se revarsă spre emisfera obscură prin locuitorii de foc ai feţei sale luminoase. Să ne referim astfel la toate povestirile în care, transformată în nová sau în ultimul stagiu al transformării, Soarele arde sau înghite alte planete. „The W62 s Last Flight” este o anticipare.

Nu ar fi deloc pertinent să asociem direct Soarele cu jungla toridă din „The Terrors of Aryl” şi „The Hell Planet” în măsura în care este vorba de povestiri coloniale deghizate sau care s-ar putea plasa cam peste tot în lumea colonială din epocă. Cât despre „Vulcan’s Workshop”, dacă descrie un lagăr şi condiţiile imposibile ale acestuia, o face asimilând, fără îndoială, mai degrabă o realitate politică cu originea mitologică a planetei.

Totuşi, extraordinarele piedici planetare din „At the Center of Gravity” şi „The Bottled Men”, cu soluţiile lor inedite par să traducă intenţia de a accentua caracterul deja excepţional al unei planete astfel situate. Acelaşi lucru este valabil, desigur, şi pentru concavitatea imaginată de E. Hamilton. Ne putem întreba dacă autorul nuvelelor „Mathematica” şi „Mathematica Plus” nu a ales Vulcan ca punct de plecare şi scenă a evenimentelor pe măsura grandioasei sale geneze matematice.

Denigrată de astronomia modernă, Vulcan, planeta imposibilă prin excelenţă, suferă adesea de mediocritate: merita o soartă mai bună şi, mai ales, atenţia unor scriitori mai talentaţi care,

poate, ar fi reuşit să o prezinte într-o lumină strălucitoare. E păcat că salahorii care au exploatat-o şi cei care au neglijat-o nu i-au văzut toate potenţialităţii. Acum prilejul a dispărut. Rămâne un interesant subiect de analiză şi de curiozitate.

14 – 29.12.2010

Mulţumiri

Autorul le mulţumeşte lui Gianni Brunoro, Jean-Lucbuard, Gianfranco De Tums, Rainer Eisfeld, la Maison d'Ailleurs, Javier Jimenez, Ralph Letsch, Christophe Marecaille, Franz Rottensteiner, Francis Saint-Martin, Erik Simon, Guy şirois şi Graham Stone pentru informaţiile şi documentele oferite.

Bibliografie tematică

Georges Le Făure şi Henry de Graffigny, Aventures extraordinaires d'un savant russe 2-Le Soleil Et Les Petites Plandtes, d. Edinger, Paris, 1889.

Donald Homer, By Aeroplane to the Sun: Being the Adventures of a Daring Aviator and his Friends, Bennett & Co., Londra, 1910.

R.F. Străzi, „The Terrors of Aryl", în *Wonder Stories*, martie 1932.

Leslie F. Stone, „The Hell Planet", în *Wonder Stories*, iunie 1932.

Harl Vincent, „Vulcan's Workshop", în *Astounding Stories*, iunie 1932 (Projet Gutenberg, 2009).

John Russell Feam, „Mathematica", în *Astounding Stories*, februarie 1936, şi în antologia *The Best of John Russell Feam*, volumul 1:

The Man Who stopped the Dust & Other Stories, Cosmos Books, Gillette, New Jersey, 2001.

John Russell Feam, „Mathematica Plus”, în *Astounding Stories*, mai 1936, şi în antologia *The Best of John Russell Feam*, volumul 1: *The Man Who stopped the Dust & Other Stories*, Cosmos Books, Gillette, New Jersey, 2001.

Clifton B (ryan) Kruse, „The W62 s Last Flight”, în *Astounding Stories*, mai 1936.

Ross Rocklynne, „At the Center of Gravity”, în *Astounding Stories*, iunie 1936, şi în antologiile *Exploring Other Worlds*, Collier Books, 1963,1967, şi *The Men and the Mirror*, Ace Books, New York, 1973.

Dennis Clive, „The Flat Folk of Vulcan”, în *Future Fiction*, decembrie 1940.

Leigh Brackett, „Child of the Sun”, *Planet Stories*, primăvara 1942, şi în antologia *More Adventures on Other Planets*, Ace Books, New York, 1963.

Ross Rocklynne, „The Bottled Men”, în *Astounding Science-Fiction*, iunie 1946, şi în antologia *The Men and the Mirror*, Ace Books, New York, 1973.

Edmond Hamilton, „Outlow World”, în *Startling Stories*, iarna 1946, Popular Library, 1968.

Edmond Hamilton, „Children of the Sun”, în *Startling Stories*, ianuarie 1950.

Gian Carlo Testoni şi Mario Fantoni, *Gli Uomini di Fuoco*, în *Chicchirichi* nr. 2 – 6, februarie-iunie 1955.

John Broome şi Sy Barry, „The World that

Vanished!”, în *Strânge Adventures nr*. 59, august 1955, şi în antologia *Strânge Adventures 1*, DC Comics, DC Showcase Presents, New York, 2008.

James Norton, *Planet Vulcan*, *în Utopia-Kleinhand*, nr. 66, Verlag Erich Pabel, Rastatt, 1956.

Jean-Pierre Largle, „Le Spectre de Vulcain”, în *IF* nr. 9, martie 2012, Galaxies.

Traducere din limba franceză de Simona Brânzaru

DINCOLO DE CRISTOFOR COLUMB

Oliviu Crâznic (recenzie)

Aurel Cărăşel, *Dumnezeule de dincolo de burta universului*, Editura Nemira, colecţia Nautilus, 2011

Prima (şi definitoria) senzaţie pe care o încearcă cititorul în momentul în care are inspiraţia să se cufunde în paginile excelentului roman *Dumnezeule de dincolo de burta universului* (straniu titlu, asupra căruia vom reveni) este aceea că are în faţă opera unui scriitor în deplinul sens al cuvântului. Căci, da, Aurel Cărăşel dovedeşte aici cu prisosinţă că nu se plasează în categoria acelor autori care încearcă

să se impună prin diverse experimente, care se luptă pentru a-şi câştiga un loc oarecare în panteonul literar românesc, ci, lejer, degajat, face o demonstraţie de talent şi forţă, menită a înlătura orice dubii cu privire la valorile literaturii ştiinţifico-fantastice scrise la noi.

De altfel, acest lucru nu trebuie să ne mire – poate mai puţin cunoscut noilor generaţii decât ar merita, Aurel Cărăşel s-a născut în Craiova, pe 15 martie 1959; jurnalist, profesor şi filolog, cu o activitate remarcabilă şi premiată pe mai multe fronturi în domeniul cultural ştiinţifico-fantastic, a semnat, printre altele, volume ca *Vânătoare de noapte* (1995), *Războinicii Curcubeului* (1996), *La capătul spaţiului* (1997), precum şi non-ficţiune. \ & sta experienţă în ale scrisului este vizibilă, iar modalitatea originală în care scriitorul îşi foloseşte resursele cu prilejul acestui nou volum – romanul care face subiectul cronicii de faţă – se dovedeşte remarcabilă întru totul.

Dar să intrăm puţin în amănunte.

Dumnezeule de dincolo de burta universului, roman semnat de Aurel Cărăşel şi publicat în 2011 la Editura Nemira, în cadrul celebrei colecţii „Nautilus”, coordonate în acel moment de (la rândul lui) celebrul Mihai-Dan Pavelescu, este o carte masivă, perfect structurată în două părţi, care, fiecare în sine, poate constitui un întreg roman. Mai mult decât atât, chiar dacă sunt menite a curge frumos una în continuarea celeilalte, secţiunile reprezintă, practic, două abordări total diferite.

Prima parte, *America*, o combinaţie

inteligentă şi tensionată de distopie, istorie alternativă şi „soft SF” (valenţele „hard”, precum ingineria genetică ori Reţeaua, nu constituie pentru autor decât pretexte pentru a potenţa miza, el neintrând în complicate amănunte ştiinţifice şi preferând, prin urmare, să jongleze în domeniile tipice „soft”, centrate pe personaj – sociologia, politica etc.), aminteşte ca stil al scriiturii de Michael Crichton, John Brunner şi Philip K. Dick, fiind totodată dominată de o acţiune continuă şi plină de surprize. Cu excepţia unei scurte scene tributare, poate, lui *Johnny Mnemonic*, Aurel Cărăşel păstrează nivelul de originalitate la un prag greu de atins în literatura contemporană. Mai cu seamă, impresionante găsim scenele de luptă, redate într-o manieră absolut năucitoare şi cu totul particulară, axată pe zugrăvirea unei singure secvenţe care include, prin sugestie, secvenţele precedente, precum şi pe cele viitoare, ca într-un spectaculos tablou viu, oscilând în Timp. Aflăm astfel povestea inedită şi extraordinară a cetăţeanului american Fernando Ferens, hăituit (iniţial fără ştirea sa) de membrii a doua puternice grupări rivale, reprezentând puterile politice din lumea alternativă în care se găseşte protagonistul (Federaţia Nordică Kansas şi Uniunea Argentiniană Iquique), grupări decise să îşi sacrifice pionii până la unul pentru a-i smulge secretul celui pe care îl bănuiesc a fi nimeni altul decât… Cristofor Columb.

Cea de a doua parte a cărţii, *Europa*, continuă aventurile lui Fernando Ferens/Cristofor Columb într-o altă lume paralelă, o Spanie

invadată de războinicii incaşi. Alături îi stă, la bine şi la rău, un servitor aventurier şi dubios, „Sancho”, care se dovedeşte a fi mai mult decât pare, şi anume o rotiţă esenţială în mecanismul declanşat de Columb fără voia lui, odată cu drumul către Americi. De data aceasta, cartea îşi schimbă total stilul şi abordarea, devenind un „science fantasy” tip Roger Zelazny, cu accente „dark fantasy” martiniene şi, în unele cazuri, amintind puternic de romanele de aventuri ale lui Michel Zevaco sau Karl May, dar şi de *Prizonierii Timpului* (Michael Crichton). Cu toate acestea, originalitatea rămâne în continuare un factor-cheie avut permanent în vedere de către Aurel Cărăşel, care profită plin de măiestrie de zestrea-i culturală, filtrând-o printr-o minte inovatoare şi aşternând-o pe „papirus” cu mână sigură. Pagină cu pagină, o lume medievală întunecată, bântuită de război, încleştări, dar şi de creaturi supranaturale, majoritatea malefice, prinde coerent viaţă, tot aşa cum în prima parte, societatea futuristă s-a dezvoltat sub ochii noştri pas cu pas, închegându-se din neant şi devenind o structură perfectă şi complexă. Finalul, deschis, lasă suficientă posibilitate de dezvoltare pentru cel puţin încă un roman (o idee bună s-ar concretiza, poate, prin conectarea *Americii* cu *Europa*, impactul celor două lumi avansând un conflict nou şi rezolvându-l definitiv pe cel vechi), ba chiar pentru o întreagă serie, care ar putea rivaliza fără probleme cu seriile contemporane de pe piaţa internaţională. Cititorii s-ar bucura fără îndoială să îl reîntâlnească pe misteriosul Ferens-

Columb în noi aventuri incitante, tot aşa cum aşteaptă cu sufletul la gură şi aventurile altor personaje româneşti remarcabile apărute în scrierile din ultima vreme (ca să luăm doar câteva exemple la întâmplare, Taravik al lui Liviu Radu şi Râul Colentina al lui Michael Haulică – ori „antipaticul" Dawson al lui Ciprian

Aurel Cârâşel

Mitoceanu – au stârnit câteva valuri în comunitatea SF & F din România şi probabil vor stârni şi mai multe pe măsură ce seriile anunţate vor avansa).

Însă chiar dacă Aurel Cărăşel decide să confere acestui roman un caracter de sine stătător, îndreptându-şi în viitor imaginaţia către alte lumi şi către alte personaje, *Dumnezeule de dincolo de burta universului* rămâne o carte excelentă, ale cărei întrebări finale pot găsi ecou şi răspuns în fiecare cititor în parte, fără să necesite o urmare – aceasta ar fi doar un „bonus" oferit de autor, şi nu o consecinţă inerentă volumului...

Ar mai fi de amintit aici un alt element esenţial, uşor de remarcat în economia romanului, şi anume faptul că Aurel Cărăşel utilizează cu

iscusinţă artificiul literar al evenimentelor în cascadă – ambele segmente ale cărţii, atât de diferite una de cealaltă, sunt unite prin senzaţia de imposibilitate a abandonării cititului, prin nevoia noastră de a devora fiecare pagină în căutarea unei pauze în acţiune, pauză realmente de negăsit. Întâmplările se succed într-un ritm ameţitor, halucinant, personaje excelent conturate zbătându-se prizoniere în imensa capcană a lumilor paralele interconectate şi a întâmplărilor întunecate, luptând fiecare orbeşte pentru propriul univers pierdut, probabil, pe vecie, deoarece este mai degrabă un univers interior decât unul exterior…

Înainte de a încheia, câteva consideraţii asupra titlului. *Dumnezeule de dincolo de burta universului* este departe de a fi o alegere comercială şi, mai mult decât atât, spune prea puţin despre subiectul cărţii, astfel încât numeroşi cititori ar putea rata romanul, nerealizând că acesta oferă, probabil, tocmai ceea ce caută ei. În acelaşi timp, titlul este inteligent şi adecvat mesajului cărţii, nimeni neştiind, de altfel, mai bine decât autorul, ce anume reprezintă întocmai esenţa scrierii sale. Recunoaştem în alegerea făcută de Cărăşel în privinţa titlului o parte a filosofiei pe care scriitorul a presărat-o subtil, prin intermediul poveştii, în creaţia sa, în stil, în personajele sale. Cu o copertă reuşită şi o prezentare pe coperta IV care atrage imediat, nu credem că operei îi va fi totuşi foarte greu să îşi găsească drumul către rafturile cititorilor.

În concluzie, cel mai nou roman al lui Aurel

Cărăşel, *Dumnezeule de dincolo de burta universului*, reprezintă un câştig imens pentru literatura română, ca şi pentru fanii domeniului „SF-fantasy”, o realizare totalmente meritorie şi care se situează fără nicio dificultate printre cele mai bune cărţi de gen scrise la noi nu doar în ultimii ani, ci în toate timpurile, blumul îşi recomandă fără rezerve autorul pentru o publicare în afara ţării sau pentru realizarea unui film destinat marilor ecrane şi bazat pe subiectul tratat – păcat că România, în ultimii ani, nu a arătat vreo preocupare serioasă pentru ecranizări şi nici pentru filme în care se întâmplă efectiv ceva interesant, producătorii şi regizorii noştri preferând să acorde o importanţă sporită dramelor de mahala ori, în cel mai bun caz, subiectelor cotidiene. Este oarecum de înţeles, având în vedere că este mult mai uşor şi mai ieftin să filmezi un dialog de cartier decât o scenă de urmărire şi luptă cu arme sofisticate, finalizată prin trecerea unei nave dincolo de un portal temporal. Poate, la un moment dat, vom avea totuşi ocazia să vedem şi noi un film românesc care să se ridice la nivelul celor de dincolo de graniţă – şi asta în inima publicului, nu doar în viziunea criticilor.

Pentru că, dacă putem să scriem comparabil cu Bram Stoker sau cu Anne Rice, cu Philip K. Dick sau cu Frank Herbert, cu Arthur Conan Doyle sau cu Michael Crichton, cu Edgar Allan Poe, cu Howard Phillips Lovecraft sau cu Stephen King, cu Robert E. Howard sau cu G.R.R. Martin (după cum mai multe dintre numele noastre contemporane au

dovedit!), ar trebui să putem, mai devreme sau mai târziu, şi realiza nişte ecranizări care să facă o oarecare concurenţă monştrilor sacri internaţionali, precum *Stăpânul inelelor* sau *Urzeala tronurilor*. Din păcate însă, cel puţin deocamdată, o estimare realistă ar fi strict şi indisolubil asociată sintagmei „mai târziu”…

Până atunci, va trebui să ne mulţumim „doar” cu cititul unor scriitori români de mare calibru. Ceea ce nici măcar nu este puţin lucru, după cum ştim”.

POVESTIRI

Aurel Cărăşel

Aurel Cărăşel s-a născut în1959, la Craiova. În 1984, a absolvit Facultatea de Filologie din Craiova, iar în 1994 Facultatea de Jurnalistică şi Ştiinţele Comunicării din Bucureşti. Este profesor, ziarist şi scriitor. În domeniul SF activează din 1980. A condus cenaclurile „Henri Coandă” din Craiova, „Atlantis-Club” din Cernavoda, precum şi Asociaţia Creatorilor de SF din Craiova. y.

Este unul dintre fondatorii Academiei de vară ATLANTYKRON, care se desfăşoară, anual, în judeţul Constanţa. Redactor la mai multe publicaţii SF, a condus timp de trei ani revista COSF. Debutează în 1981, în revista *Ştiinţă şi Tehnică*, cu povestirea „Stelara Fata Morgana”.

Bibliografie selectivă: Vânătoare de noapte (1995 şi 2011), Războinicii curcubeului (1996), Mic dicţionar de autori SF (1996), La capătul spaţiului (1997), răsplătit cu Premiul pentru roman al Editurii Nemira, O istorie tematică a literaturii SF (2006), Dumnezeule de dincolo de

burta universului (2011, Editura Nemira).

DOCTOR FAUSTUS ŞI ANANAŞII

Un fir de fum albastru se încolăcea deasupra meselor, pipăind cu capul de şarpe în căutarea unei ieşiri.

— Era ceea ce se cheamă un *vânător de ananas*. Tocmai reuşise…

— Poate un culegător de ananas, stimate domn!

— Un *vânător*, zău, nu inventez!

— Păi la vânătoare eu ştiu că se merge cu arma…

— Şi cam ce crezi că ascundea la spate Horatio? O carabină cu cartuşe explozive. Iar la brâu căra o macetă şi trei grenade ofensive.

Grăsunul cu faţa plină de pistrui dădu să spună ceva, se aplecă deasupra mesei şi şuieră:

— Domnule, oi fi eu o simplă călăuză, care bea uzo răsuflat şi fumează ţigări puturoase de foi, dar prost nu mă consider. Încă, pricepi? Nu încă. Ananasul este un fruct. Unul mare, cât să-l prinzi în căuşul palmelor, împănat cu…

— Asta la dumneata în grădină! Bărbatul cu urechi lungi şi ascuţite la partea superioară se strâmbă şi pufni supărat din buze. Pe aici, în jurul marelui Caracas, ananaşii au două aripi de piele, patru labe înzestrate cu gheare tăioase şi un cioc-ac, zimţuit la bază. Dacă a apucat să-l înfigă într-o arteră, nu mai poate fi desprins decât după ce s-a umflat ca un pepene.

— Poate că vorbim de lucruri diferite.

— Ce lucruri diferite, stimate domn? Uite colo, pe uşă, scrie „Ofer şase bătrâne pe un

ananas mediu, cu gheare netocite”? Sau nu scrie?!

Grăsunul îşi părăsi halba de metal cu capac şi se răsuci în direcţia indicată. Afişul se găsea, într-adevăr, pe locul acela. Ridică din umeri şi reveni spre tovarăşul său.

— *Vânător de ananas*, hmmL. spuse încet, chinuindu-se să soarbă din halbă, fără să se atingă de spumă.

Brusc, uşa se lipi de perete şi în cârciumă intră un grup de indivizi bărboşi, cu jachete peticite şi puşti de calibru mare pe spate. Ultimul, un zdrahon încălţat în cizme galbene, cu manşetă albastră, săltă în lumina chioară a becului o legătură uriaşă, învelită în frunze de palmier, şi o azvârli de-a latul pe una din mese. Barmanul îl privi pe sub sprâncenele groase, puse cârpa lângă piramida de pahare curate şi scoase de sub tejghea o sticlă de rom de Jamaica.

— Care eşti, mă, cel cu anunţul? întrebă, fără adresă, cel mai solid dintre noii-sosiţi, în timp ce se aşeza într-un scaun din răchită, făcându-l să pârâie din toate încheieturile. Hai încoa, că se strică marfa!

— Se zemuieşte ananasul întări vesel unul dintre camarazi, apucând sticla din mâna barmanului şi trăgând o duşcă direct din ea.

Un scaun se hârşâi scurt pe podea. Bărbatul cu urechi lungi se ridică şi întinse o mână în direcţia lor.

— Dumneata?! se holbă grăsunul. Doar nu vrei să cumperi scârboşenia aia!

Unul dintre bărboşi îi privi întrebător, dar în momentul în care hârtiile foşnitoare îşi schimbară

stăpânul, căptuşind un alt buzunar, se aplecă peste grămada de frunze de pe masa vecină.

— Vino, neamule! Unul mediu, ha? Alege! S-au înmulţit ceva de speriat în ultima vreme. Toţi graşi şi frumoşi. Ce zici, ăsta te-ar aranja? O să crească din el o tulpină pe cinste!

Bătură palma. Ananasul avea chiar forma fructului cu pricina. Cu solzişorii de rigoare, cu forma de rădăcină de sfeclă… Numai dacă îl trăgeai de unul dintre solzişori şi desfăşurai aripa din piele, realizai că ai de-a face cu altceva. Iar ochii…

— Doamne-Dumnezeule, are ochi de om! se înfioră grăsanul.

— Ochi şi minte de om. Acum nu se cunoaşte, deoarece se află în perioada de înmulţire şi acţionează numai în conformitate cu instinctele de bază ale speciei. După ce vor depăşi etapa aceasta, vor începe să reacţioneze violent raţional, devenind extrem de periculoşi. Foarte greu îi va mai putea vâna cineva. În numai două-trei săptămâni, Caracasul va deveni un oraş pustiu.

Grăsanul împinse cu dezgust în corpul moale şi reveni la masa cu halba.

— Nuu… pricep. De unde dracu’ a ajuns chestia asta aici? Aici, la noi? Pe continentul sud-american, vreau să spun.

— De pe Lună.

— De pe… Dom’le, mi se pare un răspuns tembel. Toată lumea ştie că pe Lună nu există…

— Ba există! Numai că nu ştiţi *voi*. E adevărat că navele americanilor au coborât acolo şi n-au găsit decât praf şi pietre. Dar ar fi

descoperit altceva, dacă ar fi aterizat, să spunem, în deşertul Atacama?

Grăsanul îşi frecă, neajutorat, obrazul neras. Alături, vânătorii îşi treceau sticla din mână în mână, pufăind din trabucurile urât mirositoare.

— Eu… Nu ştiu. Adică… mă rog, nu cred, admise, în cele din urmă.

— Ei, vezi? Seleniţii trăiesc sub cupolele ridicate deasupra marilor circuri, acolo unde metalele grele, scoase la suprafaţă de izbucnirile vulcanilor, au creat forţe gravitaţionale locale stabile, capabile să reţină aerul şi apa pe care Luna le fură Terrei, la fiecare apropiere de periheliu.

Civilizaţia aceasta, supravieţuind condiţiilor vitrege de acolo datorită dezvoltării deosebite a ingineriei genetice, a reuşit să creeze un produs experimental deosebit – *ananasul*.

— Nu pricep, se încruntă grăsanul.

— De ce oare nu sunt surprins? în fine… O dată la cinci sute de ani, centurile de radiaţii ucigaşe Van Allen se întrerup pentru un interval foarte scurt de timp şi-şi inversează polaritatea. În urmă cu cinci secole, prima pereche de ananaşi a fost expediată, spre Terra, împreună cu un ambasador. *Eu*!

— Dumneata!

— Eu. Ce ţi se pare ciudat?

— Hmm, totul… bombăni grăsanul şi se răsuci să-i vadă pe bărboşii care se ridicau de pe scaune şi se îndreptau spre strada încinsă de soare, de dincolo de canaturile uşii.

Apoi:

— Arată ca nişte vampiri.

— Într-un fel, chiar asta şi sunt. Un fel de armată disciplinată, gata să invadeze Pământul.

— Fugi, dom'le, că mor! Ce invazie…?! Liliecii ăştia?

— Dacă-l îngropi pe ăsta mort, în mai puţin de o săptămână, răsare o mlădiţă gălbuie, iar peste şase luni obţii deja un trunchi solid, a cărui coroană poate produce până la 100 – 150 de ananaşi la o recoltă. Şi închipuie-ţi că dau trei recolte pe an!

Grăsunul îşi înfrânse sila şi îşi răsuci din nou scaunul spre ananasul de pe masă. Barmanul se scobea între dinţi, privindu-i cu indiferenţă.

— Vrei să zici că din chestia asta… iese un copac?

— Exact.

— Şi că în el cresc de-ăştia… păsăroi ca ananaşii, care pot să zboare?

— Exact.

— Şi au sosit aici de…

— Exact. De cinci secole. Acum, ananasul creşte în toate locurile cu climă caldă. Însă numai aici, în jurul Caracasului, se metamorfozează în zburătoare. *Pentru că aici trăieşti dumneata*.

— Fugi, dom'le, că mor! se indignă grăsunul. Eu am mâncat ananas de la piaţă şi n-am păţit nimic. E aşa, ca un fel de măr mai mare.

— Ca un măr, da. Asta până când ajungi dumneata în preajma *pomului* respectiv. Atunci, bioenergia specifică a corpului dumitale declanşează bomba genetică latentă, iar fructele se trans…

— Dom’le, uite ce este… Pe mine să nu mă îmbrobodeşti cu braşoave de-astea, că nu ţi-ai găsit omul! Acum, vreau să plec acasă şi să-mi dai pace cu trăsnăile astea, clar?

Halba de metal se răsturnă, împrăştiind lichidul gălbui pe faţa de masă. Grăsunul porni cu paşi repezi spre uşa de care afişul improvizat atârna de un colţ. Lunganul cu ţuguiul capului chel ca-n palmă şi cu faţa mâncată de vărsat se ridică, la rându-i, din spatele tejghelei şi, din trei paşi, îi bară calea.

— Uşurel, doctore Faustus! Uşurel, nu-ţi mai aduci aminte? în urmă cu cinci secole ne-ai promis ceva pentru formula alchimică de prelungire a vieţii…

— Faustus?! răcni grăsanul trăgându-se înapoi, cu faţa lividă. Care Faustus? Maică Precistă, sunteţi nebuni de-a binelea sau vă prefaceţi cu toţii?

Un fir de salivă i se prelingea pe la colţul gurii şi în ochi îi strălucea o luminiţă stranie.

— Care Faustus…? N-am promis nimic, jur că n-am promis nimic nimănui!

— Avem *înscrisul*! rânji celălalt. Înscrisul prin care te-ai angajat să faci tot ceea ce-ţi vom cere atunci când se va împlini sorocul. Termenul a venit, doctore, degeaba te-ai furişat în partea asta de lume. Ananaşii trebuie treziţi la viaţă pe toată suprafaţa Terrei pentru a forma cea mai mare forţă de invazie cosmică din acest colţ de Galaxie. Este obligatoriu să cucerim această planetă, deoarece peste numai câteva decade riscăm să rămânem fără atmosferă: Terra se îndepărtează

iremediabil de satelitul ei şi nu mai reuşim să captăm aer şi apă în cantităţi suficiente”.

— Şi dacă nu vreau?! urlă grăsunul, cu ochii scoşi din orbite. Dacă mă sinucid? Nu vreau să supravieţuiesc speciei, dacă este scris ca ea să dispară, vampiri nenorociţi!

— Nimeni nu e perfect, doctore! râse lunganul, înfigându-i o mână în ceafă. Nici măcar nu e nevoie să fii viu pentru ca ananaşii să pornească procesul de eclozare. Va fi suficient să-ţi târâm cadavrul prin faţa copacilor şi Conquista va putea începe. Dar poate că ne vom înţelege şi altfel, domnule Faustus… Mai avem o propunere interesantă să-ţi facem, ce zici?

Şapte şoareci albi

„M-am sinucis pentru că m-am săturat să-mi leg, în fiecare dimineaţă, şireturile de la pantofi” – titrau mare, pe prima pagină, ziarele locale, motivând sinuciderea unui cunoscut om politic.

Kriss întâlni convoiul de înmormântare, într-una din dimineţi, în timp ce se îndrepta spre serviciu.

— Ce porcărie! Unii se sinucid pentru că nu au ce face…

Scuipă în praful trotuarului şi privi îndelung în urma convoiului mortuar ce o apucase spre periferie. Îşi făcu vânt cu ziarul.

— Şireturile de la pantofi… hmmm!

În ziua aceea, li s-au instalat monitoare de supraveghere în toată fabrica. Ochiuri întunecate de sticlă, despre care habar nu aveai când funcţionau şi când nu. Kriss se întreba dacă fuseseră montate întâmplător chiar atunci sau

lucrul acesta avea legătură cu sinuciderea.

— Patronii vor să asigurăm o producţie mai mare, se strâmbase un funcţionar TESA, în pauza de cafea, de la bufet. Încearcă să afle care sunt cei ce trag chiulul pentru a-i înlocui. Un fel de spanac pe băţ.

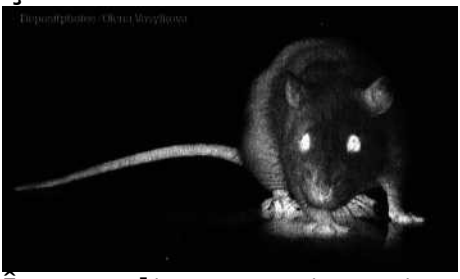

În realitate, nimeni nu ştia ce rost au ecranele şi toată lumea le resimţea ca pe o apăsare în ceafă. Ca pe un spion în sala de duş. Kriss nu reuşi să se obişnuiască nici după o săptămână cu prezenţa lor supărătoare.

Nici măcar după o lună. Ideea că orice gest al său este supravegheat şi că nu mai există niciun fel de intimitate îi crea o stare de angoasă asemănătoare cu aceea resimţită de claustrofobii închişi într-o cămăruţă.

În fiecare dimineaţă, venea la slujbă, urmând acelaşi traseu. În fiecare dimineaţă, se întâlnea cu un convoi de înmormântare ce se îndrepta spre cimitir. Ajunsese să creadă că primăria dăduse vreo dispoziţie în acest sens pentru a descongestiona traficul tot mai aglomerat al oraşului. Cel puţin o dată pe săptămână, ziarele publicau un anunţ din categoria celui cu şireturile.

— Dumnezeule, ce de oameni îşi iau zilele pe motive idioate! îi mărturisi unei colege de palier,

într-una din zilele când aştepta la coadă, la automatul de băuturi răcoritoare. N-am citit despre niciunul care să se fi sinucis din motive financiare sau din cauza vreunei pasiuni nefericite.

— Azi, nimeni nu mai e sărac, ripostase femeia, ridicând din umeri. Iar pasiuni, cine mai are timp de ele?

Apoi începură durerile de cap. Îl apucau numai la birou şi, vrând-nevrând, ajunse la concluzia că de vină erau afurisitele de monitoare, într-o seară, îşi luă bon de ordine la cabinetul unui psihiatru şi-i povesti toată tărăşenia. Îi povesti chiar şi despre şireturi. Omul îl ascultă cu atenţie şi-şi notă o mulţime de chestii pe agendă.

— Cel mai rău lucru din lume este să descoperi că de viaţa ta nu se mai ocupă nimeni, că nu mai are niciun sens, cel puţin niciunul dintre cele cunoscute până acum. Este o stare de stres. Încercaţi să scăpaţi de el, utilizând experimentul cu cobaii. Cumpăraţi-vă nişte şoareci albi…

Îi urmase sfatul şi cumpărase şapte şoareci, de la un laborator. Erau simpatici, cu năsucurile roz şi lăbuţele subţiri pătate cu negru, cu codiţele târându-se în urma lor, asemenea unor vietăţi independente. Îi puse într-un acvariu, pe noptieră, şi îşi petrecu o mulţime de ceasuri supraveghindu-i. Simţea, într-adevăr, cum se destinde.

În primele săptămâni, minusculele animale albe se simţiră triste, fără chef de viaţă, dormitând în cea mai mare parte a timpului. Apoi, ca şi cum s-ar fi obişnuit cu prezenţa lui, deveniră mai vioaie şi reintrară în ritmul lor obişnuit de viaţă.

Povestea dură câteva luni. Nimeni nu mai părea să se plângă din cauza blestematelor de monitoare. Oamenii le priveau cu indiferenţă şi-şi vedeau de treabă. Ba chiar, atunci când acestea se defectau şi specialiştii erau nevoiţi să umble prin măruntaiele lor, se simţeau frustraţi şi enervaţi. Interesul manifestat faţă de cobai îi scăzu treptat lui Kriss, care abia mai găsea timp dimineaţa să le dea de mâncare, într-una din după-amiezi îi găsi pe toţi morţi, adunaţi unul peste altul în centrul cuştii.

„Cel mai rău lucru din lume este să descoperi că de viaţa ta nu se mai ocupă nimeni…”, îi spusese cândva psihiatrul.

Aruncă şoarecii într-un tomberon, cu inima strânsă. Drumul spre serviciu dură mai puţin ca de obicei. Şi nu mai întâlni niciun convoi de înmormântare, pe când se îndrepta spre clădirea unde-şi desfăşura serviciul.

În timpul pauzei de masă, nu se mai deplasă la automatul de cafea de la etajul IV, ci o apucă, hotărât, spre uşa liftului. Urcă până la ultimul etaj, acolo unde toată lumea ştia că se găseşte încăperea de unde erau supravegheate secţiile prin monitoare.

Într-adevăr, pe tot palierul ultimului nivel nu se vedea decât o singură uşă. Una obişnuită, vopsită în alb. Îşi luă inima în dinţi şi ciocăni uşor. Nu răspunse nimeni. Mai ciocăni o singură dată, mai tare. Nimic. Apăsă pe clanţă şi, spre surprinderea sa, uşa se desfăcu. Intră, cu timiditate. Prin ferestrele mari se vedeau stolurile de păsări zburând spre sud. Venea toamna.

— Vine toamna, râse Kriss, sprijinindu-se de uşă. Simţea cum îl cuprinde o ameţeală uşoară, aproape euforică. Vine toamna, Doamne-Dumnezeule, şi eu nu am şireturi la pantofi, iar ăştia au terminat-o cu înmormântările, şi… Hei, cine ar trebui să ne supravegheze?!

Vladimir Pištalo

TESLA, PORTRET ÎNTRE MĂŞTI/03

traducere din limba sârbă de Mariana Ştefănescu

„Părul Gorgonei izbucni în flăcări: Tesla pompa în sol curent electric de o sută de ori mai puternic decât fulgerul. Pământul se cutremură blând. Oscilaţiile se propagară pe toată planeta, în cercuri concentrice, legându-se ca într-un nod de cravată la capătul celălalt – între insulele franceze din Amsterdam şi Saint-Pol-sur-Mer.

Pământul era o pisică mare.

Acum ştia cine o mângâie.

Pământul zvâcnea”.

Vladimir Pištalo

„Vladimir Pištalo escaladează înălţimile monolitice ale savantului Tesla, insuflându-i acel spirit de desperados, de trăitor extaziat în faţa miracolelor Lumii şi progresului, spre disperarea tatălui său, preotul Milutin Tesla, pentru care

raţionamentele trebuiau să vină prin credinţă”.

Mariana Ştefănescu
Alexandru Mironov
LUMEA-DUPĂ-GOOGLE/04

Din ce este alcătuit Universul? Care este baza biologică a conştiinţei? De ce au oamenii atât de puţine gene în cei 46 de cromozomi? Vor fi vreodată unificate legile fizicii? Cât de lungă poate fi viaţa omului? Ce controlează regenerarea organelor? Cum este posibil ca o celulă a pielii să se transforme în celulă nervoasă? Cum e posibil ca o singură celulă somatică să se transforme într-o întreagă plantă? Ce se află în centrul Pământului? Suntem singuri în Univers? Cum şi când a apărut viaţa pe Terra? Ce determină diversitatea speciilor? Cum sunt stocate amintirile şi cum le accesăm? Cum putem integra datele pe care ni le oferă biologia? Care sunt limitele computerului convenţional? Cât de imuabile sunt principiile mecanicii cuantice? Se va putea realiza un vaccin anti-HIV în viitorul imediat? Cât de mult se va încălzi clima? Când şi cu ce vom înlocui petrolul? S-a înşelat oare Malthus?...